

ĐÀ NẴNG

Năm thứ 64 - Số 8521

Chỉ số: 2778 ISSN 1859 - 087X

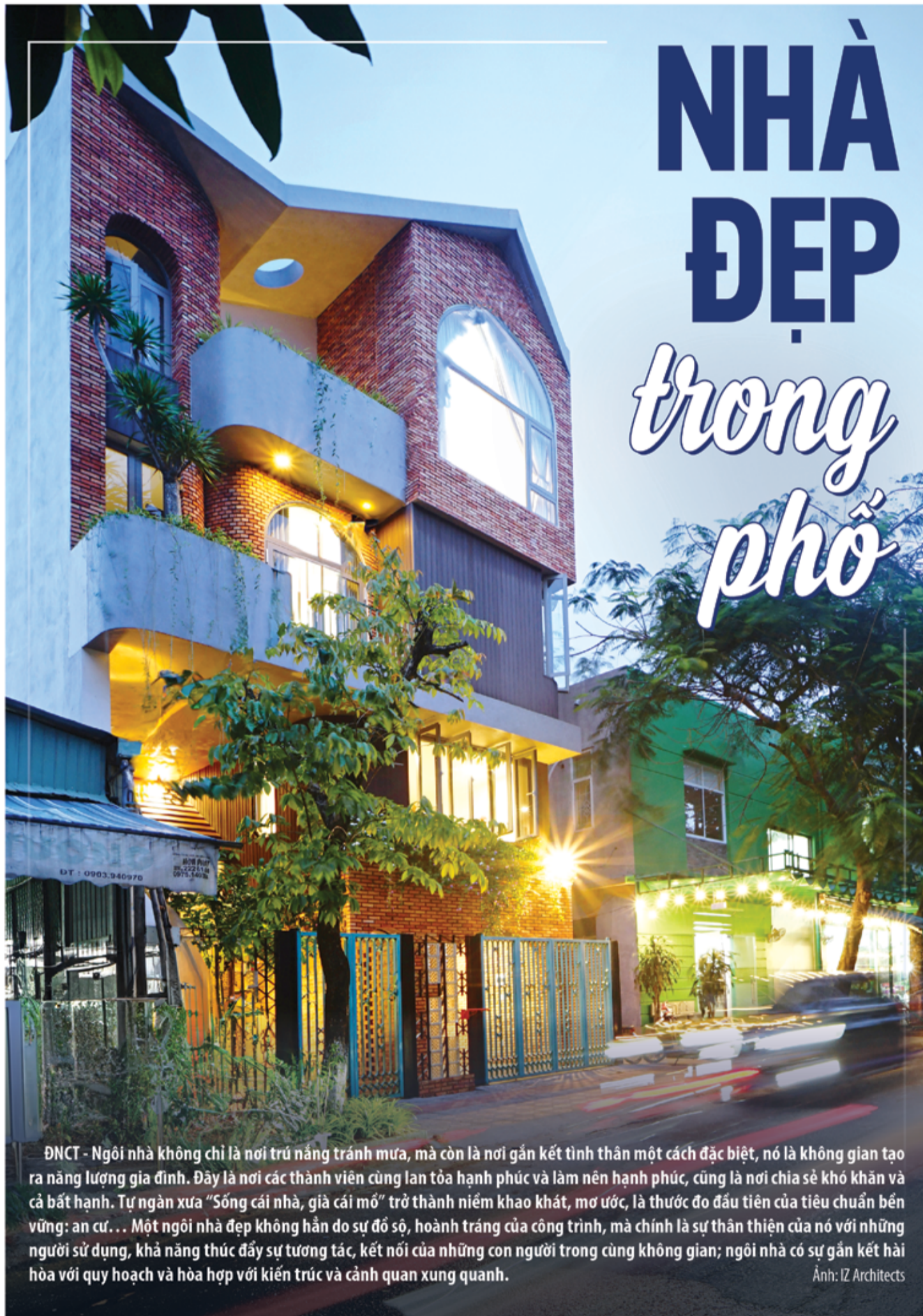
Chủ Nhật 17-3-2024

(8 Tháng Hai, Giáp Thìn)

www.baodanang.vn

www.danangtoday.com.vn

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TP. ĐÀ NẴNG-TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN ĐÀ NẴNG *cuối tuần*

NHÀ ĐẸP TRONG PHỐ

ĐNCT - Ngôi nhà không chỉ là nơi trú nắng tránh mưa, mà còn là nơi gắn kết tinh thần một cách đặc biệt, nó là không gian tạo ra năng lượng gia đình. Đây là nơi các thành viên cùng lan tỏa hạnh phúc và làm nên hạnh phúc, cũng là nơi chia sẻ khó khăn và cả bất hạnh. Tự ngàn xưa "Sống cái nhà, già cái mố" trở thành niềm khao khát, mơ ước, là thước đo đầu tiên của tiêu chuẩn bền vững: an cư... Một ngôi nhà đẹp không hẳn do sự đồ sộ, hoành tráng của công trình, mà chính là sự thân thiện của nó với những người sử dụng, khả năng thúc đẩy sự tương tác, kết nối của những con người trong cùng không gian; ngôi nhà có sự gắn kết hài hòa với quy hoạch và hòa hợp với kiến trúc và cảnh quan xung quanh.

Ảnh: IZ Architects

Bức tranh kiến trúc thành phố

→ TRANG 4

Từ những công trình đẹp

→ TRANG 5

"Đẹp" trong mắt mình và mọi người

→ TRANG 4

Hoàng Sa trong tâm thức dân mình

50 năm quần đảo Hoàng Sa thân yêu của chúng ta bị Trung Quốc dùng vũ lực cưỡng chiếm trái phép (19-1-1974 - 19-1-2024). Từ đó đến nay, khó có thể nói hết nghị suy, tâm tư, tình cảm của nhân dân mình đối với phần máu thịt này của quê hương, đất nước. Hoàng Sa không chỉ sống trong ký ức mà còn lắng sâu trong tâm thức của biết bao người.

→ TRANG 2

Chất chứa niềm sum vầy

Có những thức bình dân lại trở thành niềm thương da diết. Như cái món ốc lè, chẳng phải cao sang mỹ vị gì, rửa mà cứ miên miên gắn bó với người dân miền Trung tự bao giờ rồi trở thành một nét ẩm thực độc đáo. Cái ngon của ốc lè không nằm ở vị mà chất chứa trong niềm sum vầy, trong câu chuyện cà kê...

→ TRANG 3

Hoàng Sa trong tâm thức dân mình

NSND HUỖNH HÙNG

50 năm quần đảo Hoàng Sa thân yêu của chúng ta bị Trung Quốc dùng vũ lực cưỡng chiếm trái phép (19-1-1974 - 19-1-2024). Từ đó đến nay, khó có thể nói hết nghĩ suy, tâm tư, tình cảm của nhân dân mình đối với phần máu thịt này của quê hương, đất nước. Hoàng Sa không chỉ sống trong ký ức mà còn lắng sâu trong tâm thức của biết bao người.

Trong những ngày nỗ lực đi tìm hình ảnh và nhân chứng để làm bộ phim tài liệu nhằm góp phần khẳng định chủ quyền thiêng liêng của Tổ quốc ta đối với quần đảo Hoàng Sa, chúng tôi được UBND huyện Hoàng Sa, thành phố Đà Nẵng, giới thiệu gặp gỡ, trao đổi và ghi hình rất nhiều nhân chứng từng sống, làm việc và chiến đấu ở Hoàng Sa, nay họ đang ở tại thành phố Đà Nẵng và các tỉnh phía Nam. Trong ký ức của họ, Hoàng Sa luôn hiện ra một cách rõ ràng, sống động, gần gũi. Xa cách Hoàng Sa đã 50 năm nhưng họ vẫn có cảm giác như mới ngày nào đây thôi. Những nhân chứng xuất hiện trong phim tài liệu "Nhớ Đảo" của chúng tôi đã kể lại biết bao câu chuyện chân thực, xúc động, thú vị về Hoàng Sa, nơi mà từng có thời, các ông đã sống, làm việc, từng đến đó bằng chân đi, mắt thấy, tay sờ...

Vào Quảng Ngãi, chúng tôi may mắn được tiến sĩ Nguyễn Đăng Vũ, nguyên Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh giúp đỡ để tiếp cận và ghi hình

một lễ thức văn hóa tâm linh ở huyện đảo Lý Sơn, thể hiện rất sâu sắc rằng Hoàng Sa vẫn còn đây trong tâm thức của nhân dân ta. Đó là lễ Khao lễ thể lính được tổ chức hằng năm vào tháng ba âm lịch. Nơi đây vẫn đã và đang lưu truyền một câu ca dân gian nói về lai lịch, nguồn gốc của lễ thức quan trọng này: "Hoàng Sa trời nước mệnh mông/ Người đi thì có nhưng không thấy về/ Hoàng Sa mây nước bốn bề/ Tháng ba khao lễ thể lính Hoàng Sa...".

Với ý thức bảo vệ chủ quyền biển đảo thiêng liêng của Tổ quốc, từ rất xa xưa, các Chúa Nguyễn ở Đàng Trong đã thành lập "đội Hoàng Sa" để quản lý, giữ gìn và khai thác sản vật nơi đây. Sách *Phủ biên tạp lục* của Lê Quý Đôn viết năm 1776 ghi rõ: "Trước họ Nguyễn đặt đội Hoàng Sa 70 suất, lấy người An Vĩnh sung vào, cất phiên cứ tháng hai nhận giấy sai đi, mang lương đủ ăn 6 tháng, đi bằng 5 chiếc thuyền câu nhỏ, ra biển 3 ngày 3 đêm thì đến đảo ấy. Ở đấy tha hồ bắt chim cá mà ăn. Lấy được hóa vật của tàu, như là gương, đồ bạc, đồ đồng, khối

Lễ "Khao lễ thể lính" Hoàng Sa là nghi lễ mang đậm tính nhân văn của người dân Lý Sơn, được bảo tồn, duy trì suốt hơn 400 năm qua.
Ảnh: ST

thiếc, khối chì, súng, ngà voi, sáp ong, đồ sứ, đồ chiên, cùng kiếm lược vỏ đồi mồi, vỏ hải ba, hải sâm, hột ốc vằn rất nhiều. Đến kỳ tháng tám thì về, vào cửa Eo, đến thành Phú Xuân để nộp, cân và định hạng xong, mới cho đem bán riêng các loại ốc vằn, hải ba, hải sâm, rồi lính bằng trở về...". Còn sách *Hoàng Việt địa dư chí* của Phan Huy Chú viết đầu thế kỉ XIX cũng có ghi: "Quần đảo Hoàng Sa ở ngoài khơi, các vua đời trước đặt ra quân giữ Hoàng Sa gồm 70 người, thường là lấy người xã An Vĩnh. Hằng năm, cứ đến tháng ba nhận lệnh mang lương thực trong 6 tháng rồi dùng 5 chiếc thuyền ra khơi, đi 3 ngày 3 đêm thì đến đảo. Đến giữa canh giữ vừa đánh cá mà ăn. Vật báu ở đó rất nhiều, nên đội quân này vừa làm nhiệm vụ canh giữ vừa khai thác vật báu...".

Do ra khơi dài ngày trên những con thuyền bé bỏng, chỉ chèo chống bằng đôi tay trần giữa muôn trùng sóng gió, mạng người rất mong manh, người đi thì có mà không thấy về không phải là cá biệt, nên tương truyền, mỗi người lính trong đội Hoàng Sa khi đi làm nhiệm vụ phải chuẩn bị cho mình một đôi chiếu, 7 đòn tre, 7 sợi mây, 1 thẻ bài, để nếu không may bỏ mạng trên biển thì đồng đội sẽ dùng để bó xác và bỏ xuống biển... Từ thực tế nghiệt ngã đó, lễ "Khao lễ thể lính" ra đời, mà thực chất là nhằm khao quân, tế sống, làm nghi thức tế mạng cho những người sắp xuống thuyền đi thực thi nhiệm vụ mà Triều đình giao phó. Thực hành nghi lễ, người nhà, người trong dòng họ của lính Hoàng Sa và dân làng dùng giấy hoặc bột gạo để làm hình nộm người lính, lấy

thân cây chuối làm thuyền tượng trưng, đem cúng tế ở đình làng rồi thả trôi ra biển, với mong muốn những hình nộm kia sẽ chịu mọi rủi ro thay cho những người lính Hoàng Sa bằng xương bằng thịt. Rõ ràng là lễ thức "Khao lễ thể lính" Hoàng Sa đậm đà tính chất nhân văn, có ý nghĩa thiêng liêng, cao cả.

Ngày nay, đội Hoàng Sa không còn nữa, nhưng 13 dòng họ trên hai xã An Vĩnh và An Hải của huyện đảo Lý Sơn - những dòng họ từng có người tham gia đội Hoàng Sa ngày xưa vẫn duy trì thường xuyên lễ "Khao lễ thể lính" nhằm tri ân những hùng binh Hoàng Sa đã ngã xuống vì chủ quyền biển đảo thiêng liêng của Tổ quốc, đồng thời nhắc nhở các thế hệ ngày nay đừng bao giờ quên bao lớp cha ông đã từng bảo vệ Hoàng Sa bằng mồ hôi, công sức, xương máu và cả tính mạng của mình. Theo tiến sĩ Nguyễn Đăng Vũ, "Khao lễ thể lính" có từ lâu đời, là lễ thức độc nhất vô nhị ở nước ta, trở thành một biểu tượng minh chứng cho lòng yêu nước, ý thức về chủ quyền lãnh thổ của bao lớp cha ông ta.

Năm mươi năm đã qua kể từ ngày quần đảo Hoàng Sa của chúng ta bị cưỡng chiếm trái phép, nhân dân ta vẫn luôn nhớ đến, nghĩ đến, mong đợi quần đảo thân yêu này sớm trở về với mẹ Tổ quốc. Hoàng Sa không mất, sẽ không bao giờ mất, bởi nó mãi mãi sống trong ký ức và lắng đọng rất sâu trong tâm thức của nhân dân mình.

H.H

Tăng trưởng kinh tế và những tín hiệu tích cực

NGUYỄN TRI THỨC

Một tin vui trong nửa tháng cuối cùng của quý đầu năm 2024 là Ngân hàng UOB Singapore - một trong những ngân hàng lớn và uy tín nhất châu Á hiện nay - dự báo, tốc độ tăng trưởng GDP quý 1-2024 của Việt Nam đạt 5,5%, tăng cao hơn so với cùng kỳ năm ngoái là 3,32%. Các chuyên gia của UOB cho rằng, sở dĩ mức tăng trưởng chưa cao như kỳ vọng là do ảnh hưởng của kỳ nghỉ Tết Nguyên đán Giáp Thìn 2024.

Trong báo cáo dự báo tăng trưởng kinh tế Việt Nam quý 1-2024 công bố hôm 11-3, Ngân hàng UOB dự báo mức tăng trưởng của Việt Nam ở mức 6,0% và cho rằng, trong khi rủi ro từ các sự kiện xung đột bên ngoài tiếp tục đè nặng lên kinh tế toàn cầu, triển vọng của Việt Nam được củng cố nhờ sự phục hồi của ngành bán dẫn, tăng trưởng ổn định ở Trung Quốc và khu vực, sự dịch chuyển chuỗi cung ứng có lợi cho Việt Nam và Đông Nam Á.

Dự báo của Ngân hàng UOB là khá sát, hợp lý, khi Việt Nam đạt mục tiêu tăng trưởng kinh tế trong năm 2024 ở mức

6-6,5%. Các tổ chức kinh tế uy tín trên thế giới như Ngân hàng Thế giới (WB), Quỹ Tiền tệ quốc tế (IMF), Ngân hàng Phát triển châu Á (ADB) cũng cho rằng, mục tiêu của Việt Nam là trong tầm tay. Cụ thể, IMF dự báo, GDP của Việt Nam đạt mức tăng trưởng 5,8% trong năm 2024, nằm trong nhóm 20 nền kinh tế tăng trưởng cao nhất thế giới. Trong khi đó, ADB dự báo tăng trưởng kinh tế của Việt Nam sẽ đạt mức 6% vào năm 2024, trong khi WB đưa ra con số 5,5%, tiếp tục nằm trong nhóm đầu thế giới về tốc độ tăng trưởng kinh tế. Thậm chí, Hãng xếp hạng tín nhiệm Fitch Ratings dự báo tăng trưởng kinh tế Việt Nam sẽ đạt 6,3% vào năm 2024...

Một điểm chung là UOB, WB, IMF, ADB đều cho rằng, yếu tố quan trọng quyết định sự tăng trưởng của nền kinh tế Việt Nam là đầu tư công, sự phát triển của ngành du lịch, sự phục hồi của tiêu dùng nội địa, gia tăng nguồn vốn đầu tư nước ngoài (FDI)... Với đầu tư công, nếu hiệu quả sẽ tạo được việc làm, kích thích các hoạt động kinh tế phát triển, tăng trưởng. Đó sẽ là động lực

cho tăng trưởng trong bối cảnh nền kinh tế thế giới suy thoái do căng thẳng địa-chính trị, xung đột gia tăng, leo thang, sự đứt gãy chuỗi cung ứng cùng chính sách thắt chặt tiền tệ ở một số nước phát triển...

Với mức tăng trưởng đặt ra trong khung 6-6,5%, Việt Nam hoàn toàn có thể đạt được, khi trong quý 1-2023, chúng ta đã có những tín hiệu tích cực, khởi đầu cho sự hy vọng đạt được mục tiêu đề ra. Điều này là có cơ sở, khi ngay cả việc nghỉ Tết Nguyên đán có ảnh hưởng tiêu cực tới sự phát triển kinh tế, nhưng chúng ta đã vào cuộc ngay sau kỳ nghỉ lễ, nhất là các doanh nghiệp. Và điều rất đáng mừng trong bối cảnh sản xuất công nghiệp bị suy giảm vì nguyên nhân khách quan thì du lịch, dịch vụ lại phục hồi khá mạnh mẽ. Điều này thật dễ dàng kiểm chứng khi trong những ngày tháng Giêng vừa kết thúc, các địa điểm du lịch trên cả nước đều đón rất đông du khách trong và ngoài nước. Đây thực sự là điểm sáng trong bối cảnh khó khăn chung của nền kinh tế.

Sự tăng trưởng số lượng khách du lịch

quốc tế đến Việt Nam nói riêng, khách du lịch nói chung, kéo theo khối ngành dịch vụ phát triển, kích thích nhu cầu tiêu dùng, vận tải, lưu trú, ăn uống, lễ hành, các hoạt động vui chơi, giải trí, lễ hội... Từ đó, thúc đẩy tăng trưởng kinh tế. Chỉ riêng trong quý 1-2024, rất nhiều địa phương trong cả nước đã tổ chức những tuần lễ thể thao - văn hóa - du lịch, tạo điểm nhấn để quảng bá, kích cầu du lịch, dịch vụ. Những lễ hội thu hút đông đảo du khách trong và ngoài nước thực sự là động lực cho sự tăng trưởng của ngành du lịch nói riêng, của nền kinh tế Việt Nam nói chung. Có thể khẳng định rằng, những tín hiệu tích cực ngay trong những tháng đầu năm chắc chắn là cơ sở tin cậy để ngành du lịch Việt Nam hoàn thành mục tiêu đón 18 triệu lượt khách quốc tế trong năm 2024. Và chắc chắn, đóng góp của ngành du lịch, dịch vụ... vào tăng trưởng kinh tế là rất tích cực, quan trọng, góp phần giúp Việt Nam tiếp tục nằm trong nhóm các nước tăng trưởng cao nhất khu vực, cũng như trên thế giới.

N.T.T

Chất chứa niềm sum vầy

MỘC NHIÊN

"Ai ốc lể không?!"

Má rú: "Ốc lể không hai nạng ơi", ngay lập tức, hai nhỏ con gái đồng thanh ầm nhà: "Dạ ăn". Chi chớ, cái món nớ, không khi nào chúng tôi từ chối. Mấy năm trước đi học xa nhà, cứ vào độ này, mọi người rần rần khoe ảnh ốc lể tràn ngập mạng xã hội là chúng tôi lại ầm ức. Rồi mang cái túi hờn đó tí tề với bạn bè, mấy đứa xem ảnh xong ngơ ngác hỏi: "Con ốc chút chun có gì mà thềm đến độ điên đảo vậy?". Thiệt, lúc đó, chúng tôi chỉ ước có tở ốc lể ngay đó để người hỏi tự ăn, tự cảm và tự "nghiện" cái thức bình dân ấy.

Nay đúng dịp bạn bè từ Sài Gòn ra, khi mẹ hỏi chừ mua mấy lon hè, tôi và nhỏ em quyết định chốt con số năm cho "đã cái nư". Vào mùa, đâu đâu cũng thấy những quầy, những xe ốc lể dọc các con đường. Nhưng tôi và má luôn ghé quầy ốc lể quen ở chợ Hòa Cường (đường Lê Thanh Nghị, phường Hòa Cường Bắc, quận Hải Châu). Ba thau lớn ầm ập ốc xiu xiu bằng nút áo rộn ràng dưới nắng như nhiệt tình mời gọi. Thấy tôi dòm dòm, người bán vội chào: "Chị Hà đi vắng rồi, anh bán giùm, anh là anh ruột chị Hà. Ốc ngon lắm, loại 30 ngàn, 40 ngàn, 50 ngàn". Vừa rồn rảng mời, anh vừa thoăn thoắt đong ốc, nếm nếm gia vị cho hết lượt khách này đến lượt khách khác. Ốc sau khi trụng qua một lớp nước sôi được rưới chút mắm gừng, chút hạt nêm, chút sả, ớt bột... rồi trộn đều. Đứng đợi tới lượt mà mùi thơm cứ xộc vào mũi...

Nhưng bao giờ cũng vậy, ốc mua về, mẹ đều xào lại, thêm chút gia vị để phù hợp khẩu vị đậm đà của chúng tôi. Xế chiều, bạn bè vừa từ ga về đến nhà, chúng tôi ngay lập tức khoanh đãi món ăn "nức tiếng" xưa chừ. Chúng tôi phải vừa dụ dỗ vừa hờn dỗi thì khách mới chịu e dè cầm gai bưởi lên thử, chắc là cho vui lòng chủ nhà. Rửa mà, chẳng mấy chốc, mấy gương mặt còn đang hoang mang khi trước đã nhanh chóng đưa kịp nhịp lể của ba mẹ con tôi. Ban đầu còn rôm rả hỏi tên, hỏi cách ăn đây từ tốn, lúc sau đã mạnh ai nấy khui thoăn thoắt. Thi thoảng, chúng tôi lại thi nhau xem ai xâu được ruột ốc nhiều và nhanh nhất rồi cười giòn khanh khách cả hiên nhà. Hàng xóm cách đó một căn cũng đang tụ tập lể ốc, góp thêm đôi lần hò reo khiến dây phố hôm ấy rộn ràng và thơm nức.

Năm lon ốc sạch nhóng, hỏi tụi bạn cảm nhận, đứa khen bù bùi, béo béo, đứa bảo vị lạ miệng, đứa lại đòi ăn tiếp... Tự dưng, má cười mà mắt ướt ướt: "Mọi năm, ba mẹ con ăn hai lon không đã. Mấy đứa đi học hết, có hôm mua về một lon, má kêu kêu vài con rồi lười. Ăn một mình chẳng cảm giác ngon lành chi hết. Lâu rồi mới được lại lể ốc, lại vui như ri...". Đúng như má nói, với tôi, cái ngon của ốc lể không nằm ở vị mà chất chứa trong niềm sum vầy, trong câu chuyện cà kê... Ăn ốc lể phải là đồng người mới xôm, mới ngon ngọt. Ấu, đó cũng là một nét văn hóa ẩm

thực bình dị mà nhiều niềm thương...

Chùng như chưa đã ghiền, hôm sau, nhóm bạn cù rù chúng tôi ghé chợ Cồn, phần vì muốn khám phá không khí, phần vì muốn mua ít đặc sản, phần lại vì... "nghe nói chợ Cồn nhiều quầy ốc lể lắm". Tôi và em gái cười phá lên, chọc: "Đó, còn chẻ ốc nhỏ xíu có chi mà ghiền nữa không?". Vui đủ nhịp chợ, bốn khách phương xa sà vào quầy ốc trước cổng, vừa mua vừa hỏi thăm đủ chuyện. Bà Loan - người bán ốc lể trên đường Ông Ích Khiêm - nhiệt tình chia sẻ: "Ốc ni sống dưới cát nên công đoạn làm sạch cũng kỳ công lắm. Trước tiên, phải ngâm ốc với nước vo gạo khoảng vài tiếng để ốc nhả hết cát rồi rửa đi rửa lại nhiều lần. Những người bán như bà Loan thường sẽ mua theo xô từ người cào, sau đó về làm sạch rồi phân loại theo kích cỡ. Ốc càng to thì giá càng cao.

Đắm nước, đội nắng

Rời chợ, chẳng biết đứa nào quay qua hỏi: "Vậy người ta khai thác ốc ra sao?". Tôi chỉ biết đại khái người ta cào ốc ở biển nhưng chưa bao giờ chứng kiến. Rửa là, lại hện hò ra biển ngó nghiêng cảnh cào ốc. Bữa chúng tôi đi, trời bắt giác se lạnh, sương mù phủ kín. 5 giờ sáng, chúng tôi chạy tà tà dọc bờ biển, đảo đạc tìm mà chẳng thấy gì. Hỏi thăm nhóm ngư dân đang đẩy thuyền thúng ra khơi thì được cho biết, bình thường, mọi người vẫn hay cào tại khu vực đó nhưng mấy hôm nay ốc ít, người trở lại công việc chính, người rời đi nơi khác. Dầu thất vọng, chúng tôi vẫn cố rảo quanh với mong mỏi được tìm hiểu thêm về câu chuyện phía sau loài ốc bé tí.

Trời không phụ người có lòng, cuối cùng, chúng tôi cũng nhìn thấy hai người đang dầm mình giữa dòng nước lạnh. Cả nhóm ngồi ở bãi cát, lặn ngắm những người đang đi ngược hướng sóng để tìm ốc biển. Chúng kiến cảnh cào ốc mới

Ốc lể (còn được gọi là ốc rốc, ốc gạo) như món quà quý thiên nhiên ban tặng cho vùng biển miền Trung, thường xuất hiện vào khoảng tháng Giêng và kết thúc vào tháng tư âm lịch hàng năm. Vào mùa, ốc tụ lại dày đặc sát bờ biển. Vỏ ốc nhiều sắc màu rực rỡ nên thường được gia công thành đồ trang trí: màn cửa, vòng đeo tay...

Vào mùa, ốc lể được bày bán khắp các tuyến đường, từ ốc Đà Nẵng cho đến ốc Hội An.

Ảnh: M.N

Có những thức bình dân lại trở thành niềm thương da diết. Như cái món ốc lể, chẳng phải cao sang mỹ vị gì, rửa mà cứ miên miên gắn bó với người dân miền Trung tự bao giờ rồi trở thành một nét ẩm thực độc đáo.

Anh Hồ Quốc Vy cải thiện đời sống gia đình nhờ nghề cào ốc.

Ảnh: M.N

Cái ngon của ốc lể không nằm ở vị mà chất chứa trong niềm sum vầy, trong câu chuyện cà kê... Ăn ốc lể phải là đồng người mới xôm, mới ngon ngọt. Ấu, đó cũng là một nét văn hóa ẩm thực bình dị mà nhiều niềm thương...

thấm thía sự nhọc nhằn của người khai thác. Không chỉ dầm mình trong nước lạnh nhiều tiếng đồng hồ, người cào ốc còn phải thấm sương đêm, đội nắng gắt và oằn mình với cây sào nặng chừng 10 ký. Cây sào - dụng cụ cào ốc - được thiết kế khá đơn giản, gồm cây sào bằng tre hoặc gỗ gắn với lưới cào bằng sắt phủ lưới dài để giữ ốc lại. Khi khai thác, người cào rà sào sát dưới đáy để cho ốc vướng vào, khi thấy sào nặng tay thì vớt lên, rú lưới cho cát ra ngoài. Nhiều ngư dân chia sẻ, đánh bắt gần bờ nhưng nghề cào ốc cũng nhiều rủi ro như gặp vùng nước xoáy hoặc sóng lớn ập vào bất ngờ. Cũng bởi vậy, bám biển phải là những người có sức khỏe dẻo dai.

Chúng tôi ngồi tâm nửa tiếng thì anh Hồ Quốc Vy (SN 1983, ngụ quận Sơn

Mùi thơm của ốc cùng các loại gia vị trộn lẫn khiến chúng ta khó từ chối.

Ảnh: ST

Trà) rời biển lên bờ. Thấy ốc trong lưới của anh, một người khách đang tập thể dục gần đó hỏi chuyện: "Hôm ni ngó chừng ốc ít hi, rửa mà cũng làm há? Siêng ghê". Anh Vy cười giòn: "Ít ít cũng được trăm mấy, hai trăm mấy. Được đồng nào tốt đồng đó, lo cho mấy đứa nhỏ chớ". Anh Vy cho biết, cào ốc chỉ là công việc phụ để kiếm thêm thu nhập. Cái nghề "đi thụt lủi" này phụ thuộc vào thời tiết, sóng biển êm thì có hôm cũng được hơn triệu đồng. Năm nay ốc ít và hiếm nhưng bù lại giá thành cũng cao hơn. Bữa nào nhiều, những người cào không đựng ốc trong xô mà chứa bằng bao gai mới đủ. Cào được bao nhiêu là bán sạch bấy nhiêu, nhiều khi không đủ để bán.

Nhưng để có được thu nhập ấy, những người cào ốc thường bắt đầu công việc của mình từ tờ mờ sáng, có khi 1,2 giờ, có khi 4,5 giờ, tùy vào thủy triều xuống và kết thúc công việc khi thủy triều lên. "Năm nào cũng rửa, cứ ra Tết là tôi với chú ra biển cào ốc. Ốc nhỏ nên mất nhiều thời gian cào, phải dầm mình nhiều giờ liên tục nên phải rất kiên nhẫn. Loại ốc này thường ở cách bờ khoảng chừng 50 đến 100m, mà muốn có ốc to thì phải đi xa bờ. Người càng nhiều kinh nghiệm thì càng khai thác tốt, từ việc nắm bắt dòng nước, đến chọn đất. Đất mềm thì ốc sẽ cạy hơn đất cứng. Cây sào nhìn rửa chớ nặng lắm, đi ngược sóng nữa nên ê cả tay chớ chẳng đùa...". anh Vy vừa đãi ốc vừa tâm sự.

Có đi mới biết, để có được từng lon ốc con con là biết bao mồ hôi hòa lẫn trong biển. Hành trang xuôi về phương Nam của bạn bè tôi đã nhiều hơn một niềm thương về người miền Trung. Và rồi từ đây, biết chắc rằng, trong những câu chuyện rôm rả bữa lể ốc, chúng tôi sẽ luôn dành phần cho sóng, cho biển, cho vị mặn của người cào...

M.N

Bức tranh kiến trúc thành phố

KHÁNH HÒA

Qua gần 30 năm phát triển mạnh, đô thị Đà Nẵng đã rộng lớn hơn, kiến trúc đô thị cũng trở nên đa dạng hơn. Khác biệt rõ ràng là sự xuất hiện của nhiều công trình cao tầng hiện đại, các tuyến phố mới năng động và các khu du lịch đa phong cách. Diện mạo đô thị trở nên sinh động hơn nhưng tính trật tự là điều luôn được duy trì.

Trong khi nhiều đô thị trong nước có dấu hiệu lai căng về kiến trúc thì Đà Nẵng vẫn kiên định với phong cách hiện đại, đơn giản và thích dụng (công trình bảo đảm được công năng sử dụng). Người dân Đà Nẵng với bản tính nghiêm túc và cầu thị đã góp phần không nhỏ tạo nên bức tranh kiến trúc hôm nay, cần nâng niu vốn quý ấy, để dành cho con cháu mai này.

Diện mạo đô thị sinh động

Ở góc nhìn quy hoạch đô thị, KTS Bùi Huy Trí (nguyên Trưởng phòng Quy hoạch đô thị thuộc Sở Xây dựng thành phố) cho rằng, Đà Nẵng vẫn luôn được nhìn nhận là đô thị trẻ, hiện đại và đáng sống, gần đây thành phố ghi nhận những giải thưởng về kiến trúc được vinh danh, đã và đang một góp phần để quảng bá hình ảnh Đà Nẵng. Đà Nẵng cũng được đánh giá là một trong những đô thị có tính trật tự trong nhiều lĩnh vực và trong đó điểm dễ nhận biết là diện mạo kiến trúc đô thị. Trước thời kỳ mở cửa, Đà Nẵng còn nhỏ hẹp, kiến trúc đô thị nhìn chung khá dung dị với phong cách chủ đạo là hiện đại, đơn giản. Một số công trình từ các thời kỳ trước để lại như đình, chùa, miếu mạo, thành cổ, các

Trong khi nhiều đô thị trong nước có dấu hiệu lai căng về kiến trúc thì Đà Nẵng vẫn kiên định với phong cách hiện đại, đơn giản và thích dụng. Ảnh: ST

Để giữ gìn bản sắc kiến trúc, thành phố cũng đã và đang thực hiện việc xác lập danh mục các công trình kiến trúc có giá trị để bảo vệ và tôn tạo vốn liếng văn hóa, hồn cốt và ký ức lịch sử. Đối với các khu du lịch ven biển, thành phố đã kiểm soát ngay từ khi hình thành tuyến đường ven biển. Công tâm nhìn nhận sẽ tận hưởng được cảm giác thanh bình, phóng khoáng khi di chuyển trên tuyến đường này. Đối với các khu dân cư mới, việc tuân thủ quy định xây dựng của đồ án từ cơ quan cấp phép cũng như người dân bảo đảm cho các tuyến phố có sự nền nếp và công bằng.

công trình mang phong cách cổ điển Pháp, Chăm pa cũng góp phần làm phong phú thêm cho bức tranh chung về kiến trúc.

Qua gần 30 năm phát triển mạnh, đô thị Đà Nẵng đã rộng lớn hơn và kiến trúc đô thị cũng trở nên đa dạng hơn. Khác biệt rõ ràng là sự xuất hiện của nhiều công trình cao tầng hiện đại, các tuyến phố mới năng động và các khu du lịch đa phong cách. Diện mạo đô thị trở nên sinh động hơn nhưng tính trật tự là điều luôn được duy trì. Trong khi nhiều đô thị trong nước có dấu hiệu lai căng về kiến trúc thì Đà Nẵng vẫn kiên định với phong cách hiện đại, đơn giản và thích dụng.

Để có được điều đó, chính quyền và các

sở chuyên ngành đã có những quan điểm và hành động nhất quán, xuyên suốt trong quá trình quản lý đô thị. Các công trình cao tầng luôn được hội đồng chuyên môn về kiến trúc xem xét kỹ lưỡng trước khi lập hồ sơ cấp phép. Việc tuân thủ đầy đủ các quy định chung về mật độ, tầng cao, hệ số sử dụng đất... là các yếu tố căn bản để giữ gìn tính trật tự. Chất lượng thiết kế cũng luôn được quan tâm để bảo đảm tính thẩm mỹ của tổng quan kiến trúc.

Gần đây thành phố cũng đã lập Quy chế kiến trúc với mục tiêu hình thành khung kiến trúc cho tổng thể đô thị cũng như cho từng khu vực đặc thù như vùng bờ biển, vùng ven sông, vùng núi, bán đảo, các

tuyến phố cảnh quan. Trên thực tế cũng còn một vài trường hợp có sự lệch lạc về phong cách, về ứng xử kiến trúc nhưng nhìn chung, các công trình cao tầng luôn bảo đảm được tính phù hợp với vị trí, tầm nhìn và chất lượng thẩm mỹ. Để giữ gìn bản sắc kiến trúc, thành phố cũng đã và đang thực hiện việc xác lập danh mục các công trình kiến trúc có giá trị để bảo vệ và tôn tạo vốn liếng văn hóa, hồn cốt và ký ức lịch sử. Đối với các khu du lịch ven biển, thành phố đã kiểm soát ngay từ khi hình thành tuyến đường ven biển. Công tâm nhìn nhận sẽ tận hưởng được cảm giác thanh bình, phóng khoáng khi di chuyển trên tuyến đường này. Đối với các khu dân cư mới, việc tuân thủ quy định xây dựng của đồ án từ cơ quan cấp phép cũng như người dân bảo đảm cho các tuyến phố có sự nền nếp và công bằng. Hiếm có tình trạng tự ý nâng tầng, nâng nền, lấn chiếm vỉa hè và không gian. Các trường hợp vi phạm đều được hướng dẫn và khắc phục.

“Nhìn chung, chúng ta có thể lạc quan về cách thức kiểm soát kiến trúc đô thị của thành phố. Mặc dù đây đó vẫn còn những công trình phản cảm, những quyết định thiếu thuyết phục nhưng điều quan trọng là vẫn giữ được tính xuyên suốt về lập trường và hướng đi đúng đắn cho cả chặng đường phát triển. Về tính độc đáo và sự xuất sắc trong sáng tạo nghệ thuật kiến trúc, đô thị Đà Nẵng chưa thực sự có nhiều nhưng đó là chỉ là vấn đề thời gian khi ngày càng có những công trình chất lượng hơn, biểu hiện qua các giải thưởng kiến trúc gần đây. Để duy trì được cách thức quản lý đô thị tích cực như hiện nay và hơn thế nữa trong tương lai rất cần đến sự công tâm và sáng suốt của chính quyền và các đơn vị chuyên trách. Hội đồng tư vấn kiến trúc là tổ chức phản biện xã hội cần thể hiện được năng lực và bản lĩnh trong quá trình tham mưu cho thành phố. Các chủ đầu tư các công trình lớn cũng cần ý thức được trách nhiệm của mình đối với tổng thể kiến trúc đô thị - tổ ấm

“Đẹp” trong mắt mình và mọi người

ĐOÀN GIA HUY

"An cư mới lạc nghiệp", có lẽ vậy mà ai cũng muốn sở hữu một ngôi nhà thật đẹp và hợp phong thủy để có cuộc sống bình an. Tuy nhiên, không phải ai cũng đủ am tường để làm được điều đó. Chính sự thiếu hiểu biết và ý thức kém đã làm ảnh hưởng đến vẻ đẹp của chính ngôi nhà mình và không gian xung quanh.

Đẹp mà không đẹp!

Câu chuyện tưởng chừng như rất cũ nhưng luôn mang tính thời sự bởi trong cuộc sống hằng ngày, đâu đó chúng ta vẫn bắt gặp những căn nhà không đẹp do lấn chiếm không gian vỉa hè để coi nơi điện tích; hoặc tự ý chặt bỏ, thay thế cây xanh đô thị bằng các loại cây khác theo ý mình. Điều này không chỉ làm xấu cảnh quan mà còn cản trở người đi bộ. Thậm chí còn gây ra những mâu thuẫn, xích mích không đáng có giữa bà con hàng xóm.

Cách đây không lâu, một người dân

phải lên fanpage Quản lý đô thị Đà Nẵng: Tien nghi - xanh - sạch - đẹp “kêu cứu” cơ quan chức năng vào cuộc khi hàng cây của một ngôi nhà trên đường Ngô Văn Sở (quận Liên Chiểu) che chắn hết đường đi. Hay ở đường Lý Văn Tố, phường An Hải Bắc (quận Sơn Trà), mặc dù các lực lượng chức năng đã ra quân quyết liệt và mạnh mẽ trong việc dọn dẹp trật tự vỉa hè để trả lại mặt đường cho người đi bộ nhưng một số hộ vẫn lợi dụng vỉa hè để chậu hoa, cây cảnh khiến lực lượng chức năng phải nhắc nhở nhiều lần. Thậm chí, không ít ngôi

Một ngôi nhà đẹp là phải có kiến trúc cân đối, hài hòa với cảnh quan xung quanh. Ảnh: ST

nhà còn ngang nhiên lấn chiếm luôn cả lối thoát hiểm hoặc xây dựng nửa chùng rồi bỏ hoang kéo dài hàng chục năm gây nên tình trạng nhếch nhác và xuống cấp

rất nguy hiểm cho người đi đường. Nhiều ngôi nhà biệt thự còn trồng cây xanh trước cổng nhà ngay trên phần vỉa hè, chiếm hết lối đi dành cho người đi bộ.

của cộng đồng. Người dân Đà Nẵng với bản tính nghiêm túc và cầu thị đã góp phần không nhỏ tạo nên bức tranh kiến trúc hôm nay, cần nâng niu vốn quý ấy, để dành cho con cháu mai này”, KTS Bùi Huy Trí cho hay.

Điểm nhấn kiến trúc

Vài năm trở lại đây, nhu cầu thiết kế và thi công nhà đẹp tăng cao tại các đô thị, thành phố lớn. Việc xây nhà giờ đây không chỉ để có nơi chốn đi về mà còn kiến tạo không gian sống tối ưu về công năng, tối ưu diện tích sử dụng, tiết kiệm chi phí thi công. Một mẫu nhà đẹp không chỉ mang lại không gian sống thoải mái, tiện nghi mà nó còn thể hiện gu thẩm mỹ cũng như tính cách của gia chủ.

Cuối năm 2023, anh Đỗ Huy Mạnh (SN 1981) khởi công xây dựng ngôi nhà có kiểu dáng biệt thự trên nền diện tích 110m² ở đường Tiểu La, một tuyến phố nằm ở khu vực trung tâm khá sầm uất ở phường Hòa Cường Bắc (quận Hải Châu). Vì là ngôi nhà đầu tiên sau gần 10 năm lập gia đình nên vợ chồng anh Đỗ Huy Mạnh dành toàn tâm toàn ý từ thuê kiến trúc sư thiết kế khung nhà và nội - ngoại thất, đến thuê thợ thiết kế sân vườn. Anh Mạnh bày tỏ, để tạo nên một ngôi nhà đẹp, anh luôn quan tâm đến các thông tin như chi phí thiết kế thi công, mẫu kiến trúc phù hợp, chất lượng nguyên vật liệu, tiến độ thi công, đơn vị nhà thầu, kinh phí phát sinh, phong thủy... và rất nhiều những yếu tố khác. Bù lại, khi công trình hoàn thiện, gia đình có được ngôi nhà ưng ý với đầy đủ các tiện nghi hiện đại...

Khi nhu cầu về một ngôi nhà đẹp đang dần trở thành xu hướng lựa chọn của nhiều người thì hiệu ứng từ một ngôi nhà đẹp không đơn thuần chỉ đem lại cảm giác thỏa mãn cho chủ nhà mà còn góp phần tạo nên điểm nhấn kiến trúc độc đáo cho cả một con đường hay một khu dân cư. Thời gian vừa qua, Đà Nẵng liên tiếp xuất hiện trên bản đồ kiến trúc thế giới với những công trình xây dựng đẹp, ấn tượng, nhận được những giải thưởng

(Xem tiếp trang 11)

Khi chia sẻ về những khó khăn trong công tác quản lý cây xanh đô thị, ông Lê Huy Hoàng, Trưởng phòng Kỹ thuật, Công ty Công viên - Cây xanh Đà Nẵng cho biết, trong quá trình kiểm tra, công ty vẫn gặp một số trường hợp cố ý hủy hoại cây xanh đường phố do nhu cầu cá nhân từ các hoạt động kinh doanh thương mại. Các hành vi thường gặp là đổ hóa chất độc hại gây chết cây; chặt hạ cây xanh; khoan vỏ xung quanh gốc, thân cây; chặt trụ cành nhánh, hay chặt cành làm lệch tán cây; bứng cây dời sang vị trí khác... Điều này không chỉ làm mất mỹ quan đường phố mà còn ảnh hưởng đến công tác phát triển và quản lý cây xanh đô thị.

Hòa hợp môi trường xung quanh

Thực tế cho thấy, nhiều gia chủ khi làm nhà chỉ chú trọng đến việc chọn hướng nhà phù hợp mà không quan tâm đến các vấn đề khác, dẫn đến kết cấu không ổn định, nhà ẩm thấp, không khí không lưu thông, dễ gây bệnh tật cho những người sống trong đó.

Để hiểu đúng về phong thủy khi xây dựng một ngôi nhà đẹp đúng nghĩa,

(Xem tiếp trang 11)

Từ những công trình đẹp

TIỂU YẾN

Mang kiểu dáng độc đáo, mới lạ, đầy đủ công năng, nhiều ngôi nhà phố ở Đà Nẵng đã ghi dấu ấn trong cộng đồng người yêu kiến trúc trong và ngoài nước.

Bảo đảm các nguyên tắc thiết kế

Ngôi nhà phố rộng 104m² ở quận Ngũ Hành Sơn vừa được tạp chí kiến trúc ArchDaily (Mỹ) đề cử giải thưởng Tòa nhà của năm 2024, dựa trên các tiêu chí xanh, đa dạng, sáng tạo và tính thẩm mỹ trong thiết kế. Năm nay, giải thưởng thu hút hơn 4.000 dự án, công trình kiến trúc trên thế giới tham gia ứng cử. KTS. Tô Hữu Dũng, Giám đốc Công ty CP Tư vấn thiết kế 85 Design, đơn vị trực tiếp thiết kế, thi công tòa nhà, cho biết anh khá bất ngờ khi ArchDaily đưa công trình vào danh sách đề cử giải thưởng năm, dù trước đó, hình ảnh, công năng của tòa nhà đã được tạp chí đăng tải nhằm giới thiệu đến độc giả toàn cầu.

Công trình được xây dựng năm 2023 trên diện tích khá khiêm tốn. Theo KTS. Tô Hữu Dũng, bài toán được chủ nhà đặt ra là làm thế nào để hình thành một không gian nhà ở thoáng rộng nhưng vẫn bảo đảm sở thích trồng hoa, rau sạch. Để cân bằng các yêu cầu này, đội ngũ thiết kế đã tập trung xử lý 4 vấn đề về không gian chức năng, không gian vườn và năng lượng, nguồn nước. Anh Dũng nói, về không gian, thay vì xây cao tầng, 85 Design chọn phương án thiết kế bán hầm nhằm giảm chiều cao tổng thể, tăng diện tích sử dụng. Ngoài ra, do chiều dài khu đất khá hạn chế nên đơn vị bố trí nhiều giếng trời, cửa tự động để lấy sáng. Đặc biệt, tận dụng toàn bộ diện tích mái trồng rau hữu cơ, rau gia vị và cây ăn trái nhỏ. Theo KTS. Tô Hữu Dũng, vườn rau trên sân thượng còn có tác dụng chống nóng cho các tầng dưới và chống đứt gãy bê-tông do nhiệt độ. Ngôi nhà cũng tận dụng năng lượng từ nắng, gió một cách tối ưu nhờ hệ cửa sổ trời với những cảm biến và hệ thống điều khiển tự động, nhờ đó “khí tươi” được luân chuyển liên tục.

Có gần 20 dự án nhà ở được báo chí trong và ngoài nước tôn vinh, nhưng KTS. Tô Hữu Dũng không nói quá nhiều về điều này bởi theo anh, cái đẹp nằm ở sự cảm nhận và hiệu quả nằm ở quá trình sử dụng các công năng của ngôi nhà. Tuy nhiên, mọi nguyên tắc thiết kế đều dựa vào yếu tố xanh, môi trường, con người, tư duy khoa học và tính thẩm mỹ, độc đáo.

Đa phần các công trình kiến trúc nhà phố tại Đà Nẵng “lên” báo quốc tế hoặc đạt giải thưởng về kiến trúc đều đáp ứng tiêu chí đẹp, độc, lạ, thân thiện môi trường. Trong đó, cây xanh là phần không thể thiếu tạo nên điểm nhấn kiến trúc. Mang gam màu thô mộc, nhẹ nhàng cùng thiết kế hình khối ấn tượng, khách sạn nhỏ The Memory (quận Sơn Trà) nhận được nhiều lời khen của du khách khi đến Đà Nẵng du lịch. Anh Nguyễn Văn Mạnh, đến từ Hà Nội, cho hay anh quyết định lưu trú ở đây “trong vòng một nốt nhạc” vì quá ấn tượng với thiết kế mang nhiều cảm hứng ở The Memory. “Tôi có cảm giác nơi đây là nhà, vừa gần gũi, vừa sang trọng, vừa mang tính hoài niệm và đặc biệt, từng góc khách sạn đều toát lên sự chăm chút, nâng niu của cả chủ đầu tư lẫn người thiết kế”, anh Mạnh chia sẻ cảm xúc của mình.

Anh Nguyễn Viết Thắng, chủ đầu tư khách sạn The Memory cho biết, khách sạn ra đời từ cảm hứng về các làng nghề thủ công truyền thống ở Quảng Nam, Đà Nẵng như làng đá mài Hòa Hải, làng gỗ Kim Bồng, làng đá cẩm thạch Non Nước, làng gốm Thanh Hà, làng chài Thọ Quang...

Mỗi công trình đều như “nhà mình”

Xét về mặt kiến trúc, The Memory còn gây ấn tượng bởi sự đa dạng trong tổ chức không gian trên cả mặt bằng lẫn mặt cắt. Các căn phòng vượt qua cách bố trí đơn thuần, mà trở thành những cặp đôi tương tác lẫn nhau về không gian, ánh sáng. Chúng tạo ra những tổ hợp kiến trúc không lặp lại và chứa nhiều yếu tố bất ngờ. Chăm chút từng viên gạch trang trí, KTS. Phạm Nhân Thọ, Công ty Atelier tho.A, đơn vị thiết kế, thi công tòa nhà cho rằng, không gian ở The Memory toát lên ý niệm về tự do, dù vẫn nằm trong khuôn khổ hoài niệm giá trị lịch sử, văn hóa vùng đất. “Sứ mệnh của chúng tôi là làm xuất hiện cái mới từ cái quen thuộc nhất. Trong thiết kế cũng vậy, mỗi kiến trúc sư cần đạt được tới sự tự do để có thể tự tin trình bày mọi ý tưởng công trình. Lúc này, sẽ không có sự phân biệt giữa chủ nhà và kiến trúc sư vì với chúng tôi, mỗi công trình đều như “nhà mình” để tận lực cống hiến”, KTS. Phạm Nhân Thọ cho hay.

Mỗi căn nhà đẹp thường mang theo dấu ấn cá nhân của chủ đầu tư cũng như người thiết kế.

Ảnh: T.Y

“Tất cả các ngôi nhà cần đáp ứng yêu cầu công năng sử dụng một cách khoa học, tự nhiên. Tức là ngôi nhà đó phải có công năng phục vụ phù hợp với đối tượng sử dụng. Điều này cần dựa trên căn cứ khoa học, không phải dựa theo cảm tính. Bên cạnh đó, ngôi nhà cần phù hợp với không gian kiến trúc, quy hoạch chung tại địa phương cũng như phù hợp với khí hậu và không gian văn hóa. Tất nhiên, cần cân nhắc, lựa chọn giữa được và mất bởi trong kiến trúc, mọi thứ đều có tính hai mặt, cái nào nhiều ưu điểm hơn thì được lựa chọn và ngược lại”.

KTS. Tô Hữu Dũng, Giám đốc Công ty TNHH Nội thất 85 Design

Mỗi căn nhà phố đẹp thường mang theo dấu ấn cá nhân của chủ đầu tư cũng như người thiết kế. Tuy nhiên, theo KTS. Tô Hữu Dũng, tất cả đều cần đáp ứng yêu cầu công năng sử dụng một cách khoa học, tự nhiên. Tức ngôi nhà đó phải có công năng phục vụ phù hợp với đối tượng sử dụng. Điều này cần dựa trên căn cứ khoa học, không phải dựa theo cảm tính. Bên cạnh đó, ngôi nhà cần phù hợp với không gian kiến trúc, quy hoạch chung tại địa phương cũng như phù hợp với khí hậu và không gian văn hóa. Tất nhiên, cần cân nhắc, lựa chọn giữa được và mất bởi mọi thứ đều có tính hai mặt, cái nào nhiều ưu điểm hơn thì được lựa chọn và ngược lại.

Nhiều năm làm nghề, KTS. Tô Hữu Dũng nhìn nhận yếu tố tìm tòi, sáng tạo và ứng dụng công nghệ mới trong lĩnh vực thiết kế, xây dựng là điều khiến cho các dự án trở nên độc đáo và khác biệt. Anh phân tích, động lực cho việc nghiên cứu, sáng tạo chính là sự cống hiến. Mỗi kiến trúc sư đều mong muốn được cống hiến trí tuệ, sự hiểu biết và kinh nghiệm của mình cho xã hội, với mong muốn đóng góp công sức làm cho môi trường kiến trúc ngày càng khởi sắc hơn.

Từng nhận hơn 30 giải thưởng kiến trúc trong và ngoài nước, KTS. Hồ Khuê, Giám đốc Công ty ALPES hóm hỉnh cho biết, sứ mệnh của anh là “làm đẹp cho đời”. Anh cũng chính là tác giả Nhà trưng bày nghệ thuật quận Sơn Trà - công trình văn hóa cộng đồng tiêu biểu nhận nhiều lời khen của người dân thành phố thời gian qua. KTS. Hồ Khuê cho biết, công trình được thiết kế dựa trên cảm hứng từ cánh chim hải âu, kiến trúc với những lối đi uốn lượn uyển chuyển, đặc biệt phần mái bao phủ thảm thực vật kết hợp đường dạo bộ trên không. “Mặc dù chức năng chính là không gian trưng bày nghệ thuật, nhưng hình thái kiến trúc kết hợp không gian công viên cây xanh, cùng các khu vực công cộng, các góc check-in điểm nhấn mới chính là những yếu tố đưa mọi người tìm đến. Chúng tôi luôn mong sẽ mang đến một làn gió mới cho kiến trúc khu vực, từ việc tận dụng triệt để ánh sáng, khí trời, cây xanh và những đường nét mềm mại, uyển chuyển của tự nhiên”, KTS. Hồ Khuê đúc kết.

T.Y

Người “xuất khẩu” món ngon xứ Quảng

TRẦN THẮNG

Trong số hàng trăm khách ra vào quán mì bình dân trên đường Lý Thái Tông (quận Thanh Khê) mỗi ngày, không ai nghĩ rằng bà chủ quán Trần Thị Đông đã đạt đến cảnh giới của nghệ nhân mì Quảng. Người phụ nữ ăn mặc giản dị như bao người bán mì này chính là Á quân Ngày hội ẩm thực mì Quảng năm 2022 tổ chức tại tỉnh Quảng Nam.

Hơn 20 năm với gánh mì Phú Chiêm

Sau vài giờ dọn hàng, gánh mì hơn 40 ký đã hết veo khi kim đồng hồ mới qua 9 giờ sáng. Chị Đông khoe, dọn ra đây chừng 3 năm nhưng đã nhiều khách quen, có khách ghé qua ăn sáng hằng bữa. Được thực khách tín nhiệm là phúc phần cho người nấu mì, nhưng thành quả hôm nay phần nhiều đến từ nỗ lực học hỏi. Giữa thành phố triệu dân, để tìm được quán mì Quảng hợp vị không phải chuyện dễ dàng.

Những thực khách ghiền mì chị Đông bảo, tô mì mang ra trông cũng tựa tựa những tô mì Phú Chiêm các hàng quán khác. Sợi mì trắng lẫn sợi pha nghệ vàng, trên bát điểm vài lát thịt heo, đôi quả trứng cút cùng con tôm rim đỏ rực. Vẫn thứ nước nhून sền sệt hơi khô ăn cùng rau sống có chuối con cắt mỏng, điểm

Nghệ nhân Trần Thị Đông hướng dẫn chế biến mì Quảng Phú Chiêm cho các đầu bếp nhà hàng, khách sạn tại Đà Nẵng. Ảnh: HÀ THU

trái ớt xanh, nhưng vị mì ngon thanh, đậm đà, ăn hoài không ngán.

Xếp mấy bộ bàn ghế nhựa vào một góc, chị Đông cười hiền, tếu táo rằng trước khi đưa gánh mì ra Đà Nẵng đã có 17 năm “xuất khẩu” tô mì Phú Chiêm ra thế giới. Ấy là chị nói thời gian bày gánh mì tại chợ Hội An (tỉnh Quảng Nam) phục vụ hàng trăm lượt khách Tây - Ta mười mấy năm ròng. Từ chỗ phục vụ vài chục khách, bán vài ký mì mỗi ngày, đến nay ngày nào quán của chị Đông cũng bán hết 40-50 ký mì, khách tới hàng trăm lượt, nhưng thói quen ăn uống của từng khách luôn được bà chủ quán nhớ rõ. Ai không ăn lá hành, ai thích ăn đậu phộng, người nào dị ứng tôm, ai không ưa trứng cút đều được ghi nhớ trong đầu. Khách tới chỉ việc vào bàn ngồi chờ phục vụ, không cần dặn dò gì thêm.

Đưa hương vị xứ Quảng vào nhà hàng 5 sao

Người nghệ nhân mì Quảng bộc bạch chuyện đến với cái nghiệp này cũng rất có duyên. Không phải người sinh ra tại làng Thanh Chiêm, chị chỉ biết về món mì này khi về làm dâu tại làng. Nhờ ham học hỏi và sáng tạo, biến tấu thêm mà tô mì chị Đông trở nên đặc biệt, hương vị nổi trội hơn nhiều gánh mì khác trong vùng.

Theo chị Đông, nguyên liệu chế biến mì Phú Chiêm của các gánh mì cơ bản là giống nhau nhưng khi nấu lên, hòa quyện vào tô mì thì hương vị mỗi nơi khác. Điều đó phụ thuộc vào kinh nghiệm, bí quyết của người nấu mì và việc sử dụng, nêm nếm gia vị theo khẩu vị riêng. Cũng bởi vậy, dù cho cùng một

mẹ bày dạy nhưng những gánh mì của các anh chị em trong nhà nấu ra cũng có vị hơi khác. Và một chút khác biệt đó có thể mang tới kết quả khác nhau rất lớn khi đưa ra phục vụ thực khách.

Từ khi trở thành Á quân mì Quảng, nghệ nhân Trần Thị Đông được nhiều tổ chức, hiệp hội ngành ẩm thực săn đón, mời đi chia sẻ kinh nghiệm nấu món ngon xứ Quảng. Trong những lần đó, chị bảo nhớ nhất là cuối năm 2023, chị được Sở Du lịch Đà Nẵng mời tập huấn cách nấu mì Quảng chuẩn bị cho các đầu bếp nhà hàng, khách sạn tại thành phố. Trước mấy chục đầu bếp tên tuổi từ các nhà hàng, resort 5 sao mặc áo mũ trắng toát, người chủ gánh mì như đứng hình, hồi hộp đến nỗi không nói được gì. “Sau ít phút lấy lại bình tĩnh, tôi quyết định chọn nói trực tiếp vào việc nấu mì Quảng. Hướng dẫn cho các đầu bếp cách chọn nguyên liệu, cách tẩm ướp, chế biến và bài trí, miệng nói tay làm tại chỗ để mọi người nhìn thấy và làm theo”, chị nhớ lại. Sau một buổi hướng dẫn, các đầu bếp cũng nấu ra tô mì của riêng mình, trông bài trí có giống bản gốc nhưng đưa cho thực khách nếm thử thấy vị mì vẫn chưa giống. Chị Đông bảo rằng đó là sự khác biệt của kỹ năng và kinh nghiệm nhiều năm, khó học được trong một sớm chiều. Dù vậy, việc đưa tô mì Phú Chiêm vào các nhà hàng, khách sạn, phục vụ du khách với chị là niềm vui và tự hào không thể diễn tả. “Tôi không có tham vọng giữ bí quyết riêng cho mình mà rất hy vọng hương vị tô mì Phú Chiêm sẽ được lan tỏa, bay xa khắp bốn phương, được nhiều thực khách năm châu biết tới!”, nghệ nhân Đông bộc bạch.

T.T

Ý niệm lòng mình

NGÔ THẾ LÂM

Hạnh phúc là biểu thị trạng thái xúc cảm thăng hoa nhất, phản ánh sự hài lòng, mãn nguyện, an thái trong tâm hồn con người khi nhu cầu được thỏa mãn. Tuy vậy, khái niệm này trừu tượng và tương đối, nó liên quan đến ước muốn, nhu cầu và cả kỳ vọng của con người trong hành trình sống của mình.

Thật khó có câu trả lời đích đáng cho câu hỏi “tiêu chuẩn của hạnh phúc là gì?”. Nhưng có một điều chắc chắn, mỗi người sẽ có riêng cho mình một ý niệm về hạnh phúc. Hạnh phúc với người này có thể là vật chất, công danh; với người khác là sức khỏe, trí tuệ, gia đình; với ai kia lại là sự đam mê, cống hiến; hoặc đơn giản chỉ là một cuộc sống giản dị, bình yên, hòa mình với thiên nhiên...

Người ta thường bảo nhau “hạnh phúc là hài lòng với

những gì mình có”. Điều này thoát nghe đơn giản nhưng thật khó vô cùng khi biến nó thành phương châm sống. Bởi nhiều người trong chúng ta có quá nhiều ham muốn, đòi hỏi ở cuộc đời này, đạt được điều này lại mong mỏi điều kia trên một vòng quay nhu cầu bất tận, chẳng biết bao nhiêu cho đủ, thế nào thì vừa? Thiết nghĩ, để có hạnh phúc, trước hết hãy chu toàn với cuộc đời mình, chấp nhận những gì thuộc về mình, nỗ lực với những gì mình đam mê, miễn sao sau mỗi cố gắng ấy, điều mình nhận về là những khoái cảm, vừa đủ thỏa mãn, hài lòng để cổ vũ cho những mục tiêu mới.

Hạnh phúc ngỡ rộng mà hẹp, đôi lúc tưởng nó cao vời mà lại rất gần gũi quanh ta. Ấy là những điều giản dị mà ai cũng có thể tự giành lấy cho mình: Một khoảnh khắc thư thái bên ly trà sớm, nghe

Hạnh phúc ngỡ rộng mà hẹp, đôi lúc tưởng nó cao vời mà lại rất gần gũi quanh ta. Ấy là những điều giản dị mà ai cũng có thể tự giành lấy cho mình: Một khoảnh khắc thư thái bên ly trà sớm, nghe tiếng chim ban mai lạnh lớt; trồng thêm một chậu hoa trên ban công và đợi ngày hoa nở; cởi bỏ được định kiến, muện phiền để bao dung với cuộc đời hơn; viết một điều gì đó để ghi lại những khoảnh khắc đáng nhớ một ngày ta vừa đi qua...

tiếng chim ban mai lạnh lớt; trồng thêm một chậu hoa trên ban công và đợi ngày hoa nở; cởi bỏ được định kiến, muện phiền để bao dung với cuộc đời hơn; viết một điều gì đó để ghi lại những khoảnh khắc đáng nhớ một ngày ta vừa đi qua...

Có người cứ ngóng chờ mỗi cuối tuần để được phóng xe thật nhanh về nhà thăm gia đình, mẹ cha. Tự vào bếp nấu những món ăn cả nhà yêu thích, được sống trọn vẹn với khoảnh khắc ấm cúng bên bữa cơm gia đình. Tạm xa phố phường xa hoa, bụi

bặm, an yên hòa mình với cỏ hoa đồng nội mà coi nói được bao bon chen, áp lực đời thường.

Có người, hạnh phúc của họ đơn giản là được san sẻ, cống hiến cho cộng đồng. Một đời miệt mài trên những chuyến đi từ thiện, giúp đỡ, chở che cho các mảnh đời, số phận kém may mắn. Họ có thể chưa thực sự giàu có, đủ đầy, nhưng việc làm và hành động ấy không mưu cầu quảng bá hình ảnh hay được trả ơn bằng thiện tâm trong sáng. Niềm vui sống ấy, hẳn là hạnh phúc cao vời.

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

Hãy nhìn ra thế giới để thấy những Phần Lan, Đan Mạch, Thụy Sĩ... và gần ta hơn là Bhutan - những đất nước luôn dẫn đầu về chỉ số hạnh phúc khi họ sở hữu những phương châm sống giản dị, không chút cầu kỳ nhưng rất đáng học hỏi. Họ xem hành trang cuộc đời là sự bền bỉ, nhẫn nại; sống hòa mình với thiên nhiên; xem khiêm nhường là bí quyết giữ hạnh phúc; biết hài lòng với thực tại và biết chấp nhận tính hai mặt của cuộc sống.

Chúng ta tồn tại với mỗi bản thể độc lập, mỗi cuộc đời riêng biệt nên sẽ rất sai lầm khi đối chiếu, so sánh với những điều thuộc về người khác. Vì thế, hãy học cách hài lòng và tự tin bước đi trên hành trình của mình, sống tận hiến và lạc quan với mục tiêu riêng mình. Hạnh phúc chỉ thực sự hiện diện khi ta biết phác thảo cho mình một phương châm sống tích cực, thỏa hiệp và bao dung với cuộc đời và con người.

N.T.L

Chuyện xưa
xứ Quảng

Hai ngôi miếu Vạn Thiện Đồng Quy

THÁI MỸ

Có lẽ về ý nghĩa của hai miếu thờ cách nhau không xa cùng mang tên Vạn Thiện Đồng Quy, cùng nằm trên một tuyến đường ở phường Tân An, thành phố Hội An, đều xuất phát từ tấm lòng đầy bác ái, nhân văn cao đẹp của những người đang sống với những người đã khuất bóng dương trần.

Miếu Vạn Thiện Đồng Quy do chùa Phước Lâm xây theo dạng cuốn thư (ảnh trái) và những tấm bia mộ trong nghĩa địa cùng tên của người Minh Hương. Ảnh: T.M

1. Gần ngã ba Tôn Đức Thắng - Chế Lan Viên, phường Tân An, thành phố Hội An, tỉnh Quảng Nam, có một ngôi miếu cổ được xây dựng giản đơn nhưng toát lên vẻ độc đáo, không giống với bất cứ miếu thờ nào ở xứ Quảng. Ngôi miếu có tên gọi Vạn Thiện Đồng Quy này được xây dựng theo lối thiết kế gấp khúc, tạo dáng cuốn thư, trông hơi na ná với cổng Chùa Bà Mộ ở phường Minh An, Hội An.

Đến nay tuy vẫn chưa xác định cụ thể được niên đại của ngôi miếu nhưng nguyên nhân từ đâu mà ngôi miếu này ra đời thì ngành chủ quản ở Hội An đã làm rõ và từ lâu ngôi miếu đã được đưa vào danh mục bảo vệ, giữ gìn và tôn tạo. Bên cạnh việc cơ quan chức năng của Nhà nước quản lý về di tích cổ, việc coi sóc, hương khói Vạn Thiện Đồng Quy chủ yếu do chùa Phước Lâm lo liệu.

Chùa Phước Lâm ở phía đông bắc, cách Vạn Thiện Đồng Quy chừng hơn 200m. Việc chùa lo liệu chu đáo chuyện khói hương cho miếu được khơi nguồn từ lòng từ bi nhân đức của các chân tu nơi cửa Phật. Theo hồ sơ được lưu truyền tại chùa Phước Lâm thì Vạn Thiện Đồng Quy được chùa Phước Lâm xây dựng từ thời trụ trì chùa đời thứ 6 (từ năm 1887 đến 1918) là Hòa thượng Vĩnh Gia.

Vào giữa năm 1904, người Pháp quyết định khai phá, mở tuyến đường sắt từ Đà Nẵng vào Hội An để thuận tiện cho việc vận chuyển, giao thương hàng hóa giữa hai địa phương. Qua đào bới, công nhân làm đường đã phát hiện khá nhiều hài cốt vô danh nằm rải rác trong lòng đất. Thương cảm cho những vong linh cô hồn vất vưởng, Hòa thượng Vĩnh Gia đã cho quy tập tất cả những hài cốt này về an táng tại khu đất hoang ở phía trước mặt chùa. Việc đưa các hài cốt về đây diễn ra từ năm 1904 đến cuối năm 1905 mới chấm dứt, bởi khi ấy tuyến đường sắt đã

hoàn thành, các chuyến tàu hỏa bắt đầu lăn bánh.

Ban đầu, những ngôi mộ vô danh được chôn cất tạo hình chóp nấm, song trải qua thời gian, các nấm mộ bị tràn lấp, không còn trông thấy từng nấm mộ riêng lẻ nữa. Tuy không có sách vở ghi chép nhưng một điều chắc chắn rằng miếu thờ Vạn Thiện Đồng Quy được xây dựng sau khi tạo lập khu đất chôn cất các hài cốt này. Ở chính giữa án hương được đắp nổi bốn chữ Hán "Vạn Thiện Đồng Quy". Trước đây, chùa Phước Lâm có xây tường rào bao bọc xung quanh khu nghĩa địa này, gần các độc bình gốm sứ xinh đẹp nhưng đến những năm đầu thập niên 80 của thế kỷ trước, tường rào bị hư hỏng, sụp đổ hoàn toàn. Năm 2017, nhà chùa cho xây lại tường rào khép kín cho toàn bộ khuôn viên với tổng diện tích trên 535m². Năm 2020, Trung tâm Quản lý bảo tồn di sản văn hóa Hội An cũng tiến hành tu bổ theo nguyên trạng ngôi miếu thờ này.

Do nền đường Tôn Đức Thắng cao hơn nền miếu thờ Vạn Thiện Đồng Quy trên một mét, khuôn viên khu nghĩa địa lại ở sau miếu thờ không hề lộ diện bất cứ một ngôi mộ nào nên ít ai có thể biết được trong khu đất thấp trũng khá bằng phẳng ấy lại có hàng trăm hài cốt đang yên nghỉ vĩnh hằng. Cùng với những tấm lòng của nhiều người dân quanh vùng thường xuyên hương hoa, hằng năm cứ vào dịp Rằm tháng Bảy, chùa Phước Lâm lại tổ chức lễ cúng thí thực để những vong hồn lưu lạc được tế tựu về đây thêm ấm áp.

2. Ngay bên góc đường Tôn Đức Thắng - Đoàn Thị Điểm, cách miếu thờ Vạn Thiện Đồng Quy chừng 300m về phía Cửa Đại cũng có một nghĩa trùng cùng tên gọi Vạn Thiện Đồng Quy. Ngôi miếu thờ tọa lạc giáp ranh giữa khu đất nghĩa địa với lề via hè đường

Tôn Đức Thắng. Miếu được xây theo kiểu kiến trúc Pháp, không tô vẽ, chạm trổ cầu kỳ, mặt xoay về hướng đông. Qua lời kể của các cụ cao niên ở khối Tân Lập, phường Tân An, Hội An, thì ngôi miếu cũng đắp bốn chữ lớn Vạn Thiện Đồng Quy này là do cộng đồng người Minh Hương xa xứ tạo dựng từ năm 1920.

Theo sử sách, làng Minh Hương được thành lập ở Hội An từ rất sớm. Đây là những người Trung Hoa của triều nhà Minh bị đế chế Mãn Thanh trừng phạt nên di tản đến nhiều nước ở Đông Nam Á, trong đó có Hội An. Do cuộc sống di tản nên bà con, họ hàng đi theo không nhiều, có không ít người quá cố không có người thân thờ cúng, chăm sóc mồ mã. Cộng đồng người Minh Hương đã mua một khu đất khá lớn rồi di dời hàng trăm hài cốt của người Hoa xa quê được chôn cất rải rác trên đất Hội An không có thân nhân trông coi đưa về khu đất này an táng, tổ chức giỗ tập thể cho họ hằng năm.

Khác với miếu thờ Vạn Thiện Đồng Quy và khu đất chôn cất hài cốt vô danh được phát hiện từ việc mở tuyến đường sắt Đà Nẵng - Hội An do chùa Phước Lâm tạo lập, khu đất yên nghỉ ngàn thu của những người làng Minh Hương xa xứ tuy không để lộ hình hài từng ngôi mộ cụ thể nhưng giữa khu nghĩa trùng mệnh mông lại tua tua hàng trăm tấm bia đá, khắc ghi bằng chữ Hán những dòng thông tin có liên quan tới những danh phận.

Có lẽ về ý nghĩa của hai miếu thờ cách nhau không xa cùng mang tên Vạn Thiện Đồng Quy, cùng nằm trên một tuyến đường ở phường Tân An, thành phố Hội An, đều xuất phát từ tấm lòng đầy bác ái, nhân văn cao đẹp của những người đang sống với những người đã khuất bóng dương trần.

T.M

Cửa sổ Tri thức

Địa danh Chợ Cầu trong câu hát ru

* "Bồng em mà bỏ vô nôi. Cho mẹ đi chợ mua vôi ăn trầu. Mua vôi chợ Quán, chợ Cầu. Mua cau Vĩnh Điện, mua trâu Hội An". Trong bài hát ru này, chợ Cầu nằm ở đâu? Bài hát có những dị bản nào khác? (Nguyễn Văn Trung, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam).

- Trong bài hát ru trên, chợ Cầu xưa kia ở làng Hà Lộc, nay là khối phố Tân Khai, phường Điện Dương, thị xã Điện Bàn, tỉnh Quảng Nam. Bài "Tết xưa ở chợ Cầu" đăng trên Báo Đà Nẵng cuối tuần ngày 31-1-2008 cho biết ngày xưa, thương khách đi lại giữa chợ Hàn (Đà Nẵng) và chợ Phố (Hội An) chủ yếu bằng đường sông. Sông Cẩm Lệ rẽ thành hai nhánh: một nhánh đổ ra cửa Hàn, một nhánh ngoặt qua làng Non Nước rồi xuôi về hướng đông nam qua chợ Cầu làng Hà Lộc, thông xuống sông Hà Sáu rồi đổ ra biển qua cửa Đại. Nằm trên trục lộ giao thông thuận lợi, chợ Cầu đã từng nổi tiếng trù phú một thời.

Theo bài đã dẫn, sở dĩ chợ có tên như thế vì chợ nằm sát bên một cây cầu. Chợ và cầu như hình với bóng, chợ mang tên Cầu còn cầu thì mang tên Chợ. Các cụ cao niên còn truyền lại một vẻ đối chơi chữ rất hiếm hóc búa cách nói lái kiểu Quảng đến nay vẫn chưa ai đối được: Qua chợ Cầu, đến cầu Chợ, chờ cậu.

Cách chợ Cầu tầm 300m là học trảng của Cử nhân Lê Tấn Toán, lò sôi kinh nấu sử của các sĩ tử thời ấy. Theo đà phát triển sầm uất trên bến dưới sông của chợ Cầu, trường học của thầy cử họ Lê trở thành nơi đào tạo nhân tài cho quê hương đất nước, trong đó có hai người đã tham gia phong trào Cần Vương ở Quảng Nam là Nguyễn Duy Hiệu và Châu Thượng Văn.

Bài viết "Dấu xưa chợ Cầu" đăng trên Báo Quảng Nam cho biết thêm: những bậc cao niên ở khối phố Tân Khai lý giải rằng, ngày đó ở cạnh chợ Cầu có một bà cụ thường miệt mài

Chợ Cầu làng Hà Lộc xưa không còn nữa, chỉ còn cầu Cầu lưu di tích xưa. Ảnh: V.T.L

hầm vôi, sáng nào cũng gánh ra chợ ngồi bán, nhiều người ở các khu vực lân cận cũng hay ghé lại mua vôi của bà về bán lại. Tiếng lành đồn xa và đặc sản vôi chợ Cầu dẫn đi vào bài hát ru nói trên.

Sau ngày thống nhất đất nước, địa danh chợ Cầu một thời vang bóng đã lui dần vào dĩ vãng bởi trên nền chợ cũ những ruộng lúa, vồng khoai bao la mọc lên.

Ở Hà Tĩnh cũng có một chợ Cầu, như phần trích trong bài "Hương Sơn - Qua những câu ca dao" đăng trên trang hatinh24h.com.vn (Công ty CP Truyền thông 24H Online - Trang Thông tin Điện tử Hà Tĩnh 24h): *Thiếp gặp chàng chỗ đàng chợ Phố/ Chàng gặp thiếp tại chỗ chợ Cầu/ Nhìn nhau nước mắt thấm bầu/ Bạn về xứ bạn không biết giải sầu cho ai.*

Bài hát ru trên có một số dị bản ở câu cuối, ví dụ: Mua cau Đông Phú, mua trâu Đông Tranh. Đông Phú là thị trấn của huyện Quế Sơn. Đông Tranh là tên một làng ngày trước thuộc xã Phú Bình, tổng An Mỹ, huyện Tiên Phước, phủ Thăng Bình; nay thuộc xã Quế Thọ, huyện Hiệp Đức.

Ở vùng Thừa Thiên Huế - Quảng Trị có điệu hò ru em: *Ru tam, tam théc cho muôi/ Để mẹ đi chợ mua vôi ăn trầu/ Mua vôi chợ Quán, chợ Cầu/ Mua cau Nam Phố, mua trâu chợ Dinh...* "Tam" có nghĩa là em, như "eng tam" là anh em. "Théc" có nghĩa là ngủ. Cụm từ "théc cho muôi" nghĩa là ngủ cho say. Chín muôi (rất chín, đạt đến độ ngon nhất), ngủ muôi (ngủ rất ngon, rất say). "Mạ" có nghĩa là mẹ.

Trong điệu hò trên, làng Nam Phố thuộc xã Phú Thượng, huyện Phú Vang, tỉnh Thừa Thiên Huế. Làng trồng rất nhiều cau, vì gần nước nên cau rất ngon và sai quả. Chợ Dinh nay thuộc phường Phú Hậu, thành phố Huế. Vùng chợ Dinh xưa quanh năm rợp vườn cây trái, nơi trồng trầu ngon nổi tiếng trong vùng.

ĐNCT

thơ

NGUYỄN ĐỨC HẠNH

Sinh năm: 1962

Nguyên quán: huyện Yên Mỹ, tỉnh Hưng Yên. Hiện đang sống và làm việc tại Thái Nguyên. Hội viên Hội Nhà văn Việt Nam. Nhiều người biết ông là nhà văn, chuyên ngành lý luận phê bình; là nhà giáo đã từng hướng dẫn nhiều nghiên cứu sinh làm luận văn, luận án về thơ... Còn với ông, làm thơ là niềm say mê, là cách để giải bày những nỗi niềm trong lắng sâu tâm hồn. Từ tâm hồn nhạy cảm của người thầy, biết đâu thơ mới chính là cánh cửa mở tung những góc khuất trong trái tim thi sĩ. Với 4 tập thơ và 1 tập truyện ngắn đã xuất bản cũng đủ để khẳng định phần nào thành quả trên con đường sáng tác của nhà lý luận phê bình Nguyễn Đức Hạnh.

(Nhà thơ Nguyễn Ngọc Hạnh chọn và giới thiệu)

Mưa xuân...

Lòng như bãi sỏi đôi hoang
Người ta đã cuốc hàng ngàn vết sâu
Trẻ trâu đốt lửa lau nhau
Củ khoai mót nướng bông màu trẻ thơ

Mùa đông phơi lụa bơ phờ
Rét như dùi chọc xuống bờ bãi khô
Mưa xuân - mỗi ấm ướt thơ
Cỏ li ti thức sống sờ mắt vui

Này bao sẵn sọ đời người
Này trong thơm mát những lời mùa xuân
Bảo nhẹ tênh? Chắc ngại ngần!
Bảo lằng lằng ướt thanh tân cũng cười?!

Mưa giăng lửa trong mắt người
Cánh gai nhọn khê này mười xanh xao

N.Đ.H

Tháng sáu trời mưa

Khao khát theo mưa mùa hạ tan rồi
Lá cỏ rách ướt dề sương sớm
Bình thân nỗi đau bình thân niềm vui
Sét đêm qua vườn cây dâu bối rồi?

Em ở gần cũng hóa xa xôi
Không gọi nữa cánh chim ngậm mưa
Buồn vui thơm chén trà buổi sớm
Uống một mình không biết thiếu hay thừa?

Vẽ bóng của tình yêu rất xa
Bóng hay khóc không sao đỡ nổi
Vẽ bình minh cứ phâng phất chiếu tà
Vẽ hoa hồng thành ngàn lau trắng xóa

Thành hồ già nhai nắng ban trưa
Được mắt mọc xanh xao cỏ
Thì thoảng bóng em như cào cào theo gió
Vẽ gặm nỗi niềm anh...

Tháng ba tự trào
cho đỡ bất an

Bây giờ sắp hết tháng ba
Nắng vừa tới. Lạnh chưa qua mắt người
Hỏi em - em bế cháu cười
Lúm đồng tiền rõ mười mười đầu rồi

Chiến tranh phía bên kia trời
Xăng dầu tăng giá vợ ngồi cộng lương
Đêm nằm đọc tin muôn phương
Mỗi gặm chân giường. Gãy một còn ba

Chỉ giàu sách xếp chật nhà
Làm thơ ru cháu ru bà à ơi
Ru tứ tuyệt cháu ngủ rồi
Ru trường ca thấy bà ngồi mộng mơ

Cây chạm lá hoa sững sờ
Hương bưởi thơm đến tận thờ tháng ba.

Cuộc sống
qua ảnh

Mùa thay lá rừng cây sau sau

Vào những ngày đầu năm 2024, rừng cây sau sau tại Khe Sanh, huyện Hướng Hóa, tỉnh Quảng Trị (khu vực xung quanh hồ thủy điện Rào Quán) chuyển màu đỏ, cam rực rỡ... tạo nên bức tranh thiên nhiên ấn tượng.

Cây sau sau còn có nhiều tên khác như sấu trắng, phong hương, bạch giao, bạch giao hương, cây thau... thường phân bố tập trung tại các tỉnh vùng cao phía Bắc, đây là loài cây phát triển tốt trong môi trường ẩm ướt. Bên cạnh việc mang lại những khoảnh khắc đẹp trong mùa thay lá, cây sau sau còn được người dân biết đến như một cây thuốc quý để trị các bệnh như đau răng, hen suyễn... *Đà Nẵng cuối tuần* gửi đến bạn đọc hình ảnh rừng cây sau sau đầy màu sắc của tác giả Phạm Phùng (Đà Nẵng).

Sau sau là loài cây gỗ lớn ưa sáng, tái sinh mạnh.

Để tiếp cận cánh rừng, du khách có thể thuê thuyền, sau đó chèo men theo cánh rừng.

Khu vực xung quanh hồ thủy điện Rào Quán với không khí mát mẻ là nơi tập trung của hàng nghìn cây sau sau.

Nhiều cây sau sau nằm sát hồ thủy điện Rào Quán bị ngập song vẫn thay lá bình thường, với màu sắc nổi bật.

Khung cảnh rừng sau sau nhìn từ trên cao đầy ấn tượng bởi sắc lá đỏ, cam, xanh và cả những cây sau sau đã rụng lá màu trắng xám, xen kẽ vào nhau.

Vẻ đẹp lạ thường của rừng cây sau sau.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích. Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Nằm mộng bến ô môi

VĨNH HOÀI

Thoảng khi, thấy cuộc sống yên bình quá độ, tôi hay tự làm khó chính mình bằng cách ngâm nghĩ ra nhiều câu hỏi treo ngoe, rồi, tự buồn. Như là vì sao món thịt kho của má, ăn mãi bao năm không biết ngán? Như là tại sao trường thành chút rồi, biết đó đây chút rồi, lòng lại thêm bển quê ngay chính tại nhà mình? Các cô chú đủ, tôi đem treo luôn buổi chiều với dây ngón ngang lên đám cây ô môi. Mà, ô môi im re. Mỗi càng thêm thất dạ.

Tôi hay tự nhận mình là đứa sớm quen thói phụ rầy. Lâu lắm, phải lâu lắm tôi mới về thăm bến xưa. Những chuyến đi công tác xa, xê dịch đủ chỗ từ biển bạc lên rừng vàng. Đi cho thỏa con mắt ngắm. Đi cho no cái dạ lòng mơ mộng. Tôi hồi chông chênh quá độ, bản thân mới vỡ ra mình thêm về. Thêm những buổi chiều tháng ba với nền trời như tan ra. Khi tiếng ve đã bắt đầu gọi mùa hè chập chững quay về sau cánh cửa phượng rơi. Mật ngữ ô môi ngày

đó tôi không đủ tinh tế nhận ra. Chỉ thấy từng chùm bông ô môi đỏ hồng đua đầy thật mềm trong gió chiều man mác. Tuổi thơ tôi đã hứng trọn từng mùa gió chiều phớt hồng phớt đỏ. Rồi không biết nợ duyên thế nào. Bóng chiều dưới cội ô môi bằng tuổi cha tuổi má, đã trở thẳng vào tim tôi một mùi hương quyến luyến. Nào phải thứ mùi nồng nặc của bao loại nước hoa xa xỉ, phủ đầy lên chộn rộn tha phương. Đó là hương lành của một miền trẻ dại. Mặc cho tôi có đi mãi, thì đôi chân cũng sẽ không ngại ngần trước kênh rạch chằng chịt quê mình. Tê lối bằng đồng như một chương trình đã sớm được đất quê cài vào tâm trí. Không lạc được bao giờ.

Có nhiều đêm cố thiêm thiếp trong ỉnh ôi còi xe. Nhận ra cái giá tôi phải trả cho mộng ước quá thật lớn quá. Tôi chợt nhớ bạn. Nhớ người lái đò ngày đó hai buổi đều đặn đưa tôi và bạn qua sông đi học. Lần gần nhất tôi được về thăm bến đò xưa, chắc cũng đã hơn hai năm không ít. Đó vốn là miền quê hương thứ hai trong

đời tôi. Nhưng, tôi thường chôn này hơn cả. Bởi, tuổi thơ tôi ở đó. Gần mười tám năm học cách để hiểu nắng mưa, nhiều khi, tôi ngỡ mình đã khóc tiếng khóc đầu tiên tại đây cũng nên.

Bến đò buổi tôi về đã yên giấc ngủ. Con đò không còn đủ sức năm bãi đợi mong những đứa con xa. Người lái đò xưa nghe đầu cũng xuôi đời về chốn mới. Dân xứ tôi cứ như những trái bần trôi, chìm nổi khắp mạch sông để ghim mầm hy vọng, mang phù sa làm căn cốt, đem nghĩa nhơn mà đổi đời cuộc người. Tôi chưa kịp nói lời cảm tạ công ơn nắng mưa của người chèo lái. Chỉ thấy vẫn còn bóng ô môi già hắt xuống con nước chiều thông dong. Một vùng điệu hiền mặc cho bao nhấp nhô sóng vỗ. Hẳn, người lái đò cũng không quên trách gì tôi đâu (định bụng bầy, tâm lân hồi cho đỡ cơn canh cánh).

Bạn giờ thì cũng tạm gọi là ấm êm. Năm ngoái, hay tin bạn tổ chức đám cưới, tôi mừng tui đan xen. Mừng cho đứa bạn chơi thân từ hồi còn cời truông, tông ngông tắm mưa đã yên bề gia thất. Mừng cho

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

bạn không chấp mê, không xem đời là cuộc chơi trận giả như ngày xưa hay rủ nhau bẻ trái ô môi làm kiếm, mơ mình làm tướng lĩnh cờ lau. Mà, cũng tui vì bản thân bận bịu, không kịp quay về ngay ngày bạn mình ơi? Tôi còn bước đường quá xa để nghe ra mùi rạ đốt. Còn bao cuộc hẹn thị thành chen lẫn mơ son, đâu kịp quay về cùng bạn bẻ trái ô môi chín rồi chặt lấy chặt để, chia nhau từng múi thịt sánh kẹo óng ánh mật đen, ngọt ngào mà cũng không kém phần cay chát.

Năm đó, bạn cưới vào đúng mùa ô môi nở rộ. Pháo hồng tôi nghĩ cũng

không làm lòng bạn phơi phới, bằng mở ô môi rơi rụng khắp bờ kinh. Phải rồi, con người ta thường hay khao nhau về hai từ hạnh phúc. Nhưng ít ai biết được, hạnh phúc thật sự chính là chào thịt kho má làm, kho qua năm tháng chỉ thêm mặn mòi tình nghĩa. Hay còn là kiểu vừa chạm mặt bến ô môi, tôi đã biết chờ mong ngày về thăm bạn ở xa xói nắng hạ. Vấn đề là ở chữ thương. Khi đã thương rồi thì chớ hề biết chán, chỉ biết con thuyền dẫu còn nằm mộng khơi xa, nhưng lấp ló sau lưng, bến quê vẫn thao thiết: "Ôi... nhà!".

V.H

ĐỌC SÁCH

Nguyễn Ngọc Tư và những cuộc trôi huyền hoặc

TRẦN HUYỀN TRANG

"Chẳng cuộc trôi nào là vô tình hết, bản thân sự nổi trôi là thông điệp, tín hiệu, thư mời của chân trời. Sớm hay muộn thì cũng có kẻ nhận lời". "Trôi" là tập truyện ngắn gồm 13 truyện đặc sắc mới nhất của Nguyễn Ngọc Tư, NXB Trẻ phát hành tháng 11-2023.

Bất cứ một cuốn sách mới nào của Tư chuẩn bị ra mắt cũng khuấy lên nhiều xôn xao, trông đợi, hồi hộp lẫn tò mò. Mặc dù, cái tạng của Tư là vậy, đã buồn là buồn thắm khôn cùng, đã đau là đau thấu tâm can. Mà lạ lùng, người đọc vẫn trông đợi gặp Tư, được nhìn ngắm chữ Tư no nê. Và lần này, chữ chị lại cuộn trôi về phía người, vừa chệnh choáng, vừa cuồng loạn, vừa khuấy lên những mộng mị hoang đường. "Trôi" lần này của Tư là những cuộc chuyện đời không đoán định. Nhưng căn cơ của những cuộc trôi thì đã manh múnng từ lâu lắm.

Tôi đã gặp "trôi" khi lặn ngụp trong "Sông" (tiểu thuyết) của Tư từ nhiều năm trước. Và lần này, là những cuộc trôi khởi đi triển miên, cuồng loạn, đầy huyền hoặc, chói với. Cả nghĩ, nếu những rêu đất Cù Lao không rã bèn trôi, nước đứng chững một dòng, thì đời

người cũng tự trôi, bút rời quê xứ, máu mù ruột rà. Bởi cái gọi là gia đình của những phận đời nổi nênh ấy vốn đã rời rạc từ lúc nào. Phải chăng, bởi rời ngay cả khi hai anh em cùng nằm chung khoang bụng mẹ mà chẳng thể ưa nhau, chỉ vì thằng anh "ngu tối". Phải chăng, người có trí não chậm chạp hơn luôn là "của đáng tội". Khi cuộc trôi rùng rùng cuốn đi, người ta tính toán "coi nên trôi với thứ vật chất nào mới phải", đứa em gái thả trôi với chai rượu cạn lảng, "chết sướng hơn trôi chung với mấy người". Cũng không biết ai là người "chết sướng hơn", khi phát giác ra người đàn bà của mình trôi cùng đàn ông xứ khác, và trong cuộc trôi đó, một mầm sống kịp tượng hình (Trôi).

Cái rời rạc cũng hiển lộ rõ khi người đàn ông cầm mặt vào màn

hình điện thoại, theo dõi cuộc nổi nênh của đám lục bình trôi sông mà quên mất đứa nhỏ trước mắt mình. "Sau này anh tự vấn, nếu mình gan hời, liệu đứa nhỏ sẽ thổ lộ chuyện nó sắp thực hiện một cú tiếp đất từ tầng 9 không?... Anh sẽ linh cảm được cú rơi nếu anh dừng ngó đôi theo bụi lục bình một lúc?" (Giữa đây và kia).

Đọc Tư, ta sẽ không tránh được những quang hắt hực trong lòng. Đau gì đau dữ! Như áng chùng được điều đó, Tư khéo léo ném thêm mớ mộng mị hoang đường đầy huyền hoặc. Những cuộc trôi vì vậy mà bớt đau chẳng? Như cái vụ hai vợ chồng linh kinh bếp núc đổ bánh xèo trên máy bay đó, bày ra ăn một "bữa cưới" tưởng giản đơn như đổ bánh trên ghe. Kỳ cục vậy mà cũng nghĩ ra được. Ở thì đời vốn kỳ cục mà. Như bà vợ

tất tả lên truyền hình tìm mẹ cho ông chồng, rồi mới có chuyện đổ bánh xèo trên máy bay, tiền chồng trẻ đi là đi biệt không về nữa. Bởi chuyện quay về của người đàn ông đó ngó bộ cũng hoang đường đầu kém chuyện đổ bánh xèo (Lửa người giữa trời).

Chạm vào những huyền hoặc Tư bày ra, không biết nên cười hay khóc. Giữa mình mộng chữ nghĩa, những phận người cứ éo le, treo ngoe đến khôn cùng. Như người đàn ông suốt đời không ra khỏi căn nhà và những món đồ gỗ quý giá, bữa nọ ngồi xổ giữa đồng vé tàu cũ kỹ được ông già ve chai thu nhặt muôn phương đem tới. Cái đồng vé tàu đó - những cuộc đi, so với căn nhà mình mộng mà hai vợ chồng già cố giữ cho đời sau, cái nào đáng giá hơn? (Giữa vật chất này). Có những thứ mộng lung đến mức cuối cuộc đời người ta chưa chắc đã nhìn rõ một lần. Như món nợ từ đời bà sơ bà sở nào đó, buộc con cháu phải đi đời nợ hết đời này đến đời khác. Mà nợ gì? Không ai biết rõ. Vì không rõ nên họ cứ chờn vờn trong cái vòng lẩn quẩn nợ nần. Nhưng nó cũng như một mối dây ràng buộc mà ông bà tiên tổ đã quăng ra. Bởi chỉ có mắc kẹt vào mối dây đó, cuộc đời này mới mong kết nối lại những bởi rời, nhạt nhèo đang manh nha chụp lấy họ (Nợ).

Văn chương của Tư - là một cánh đồng chữ nghĩa bất tận xô va vào nhau. Nhưng cũng có thể là những con chữ bất định, mộng lung, mịt

mờ đầu đó khiến người đọc phải lần dò trôi theo để rồi đắm đuối, chết chìm trong nó.

Với "Trôi", chữ nghĩa Tư đã vượt thoát khỏi lớp vỏ cố định, nó biến thiên theo những ý tưởng nổi nênh, bất tận. Nhiều người cho rằng sự biến hóa đầy kỹ thuật trong cách viết đã khiến văn Tư bớt mộc mạc chân tình gần gũi như trước. Cũng không ít người sẽ hăng đi trước cách xây dựng nhân vật, cách Tư đẩy câu chuyện lắt léo nhiều tầng nghĩa được cài cắm trong những trạng huống phi lý nhưng đầy dụng ý. Nhưng đó là tất cả những gì mà người viết chuyên nghiệp buộc phải có: tự vượt ra cái kén của chính mình, nếu không muốn cố định ở một hạn mức nhàm chán nào đó. Đúng như Tư nói, Tư thích mày mò nghiên cứu những từ ngữ đẹp lộng lẫy trong những cuốn từ điển. Tôi đã từng đặt câu hỏi: "Văn Tư, rốt cuộc chỉ là phương diện để khai thác phương ngữ?". Nhưng với lần trở lại này, hành trình đó đã chấm dứt. Thay vào đó, con đường mới mở đầy hấp dẫn mà Tư phác lộ đã hiện ra, rõ ràng. Điều đó cho thấy chị chưa bao giờ thỏa hiệp với sự ái mộ, chưa bao giờ chiều chuộng theo thị hiếu của đọc giả mà buộc phải neo mình mãi ở một cái bến quê, một cánh đồng, một dòng sông nào đó. Những con chữ của chị phải trôi ra biển lớn. Những ý tưởng của chị phải đi rong đâu đó, đến tận cùng hốc kẹt hay bay lên cả bầu trời cao vợi kia.

T.H.T

Truyện ngắn

Giữa
muôn
trùng
sóng

TỊNH VŨ

1. Thằng Linh vẫn tiếp tục ra biển vào giờ này, mặc cho mọi người ngăn cản. Biển bắt đầu thưa người. Sóng đánh rì rào cuốn trôi đi những dấu chân còn sót lại.

Nó nhìn quanh quất. Phía bên này là những đám mây xám ngắt kết thành từng mảng. Phía bên kia, đỉnh Sơn Trà vẫn lặng lẽ như mọi ngày. Nó thấy bức tượng Quán Thế Âm nhỏ xíu, đang mờ dần theo chiều tắt nắng. Trước mặt là gió. Sau lưng là bãi cát trắng nổi dài thăm thẳm.

Ngay vị trí Linh đang đứng, hơn nửa năm trước, người ta đã vớt được một người đàn ông mang bộ đồ giống hệt ba nó.

Cái áo ca rô màu xanh. Cái quần bò cũ sờn đã rách lại. Chỉ là, nước da của ba ngăm ngăm, không trắng nhợt nhạt như người đàn ông đó. Ba rất hay cười. Chỉ cần nghe tiếng Linh, thế nào ba cũng sẽ cười thật tươi rồi xoa xoa đầu tóc rối bù của nó. Còn người đàn ông kia cứ nằm im không động đậy. Linh nhìn đắm đắm rồi lắc đầu nói "không phải ba con đâu". Vậy mà mọi người vẫn mang người đó về, bỏ vào một cái quan tài đặt ngay giữa nhà Linh.

Họ nói lạy ba đi, Linh không chịu. Họ bảo mang khăn tang vào, Linh không nghe. Nó cứ ngồi co ro trong góc tường, bấu chặt hai tay với nhau, miệng thút thít gọi "ba ơi, về với con". Tiếng đàn cò, tiếng chiêng trống chốc chốc lại vang lên, hòa lẫn cùng tiếng gió và tiếng sóng lũ lượt kéo nhau đến.

Lúc người ta đặt quan tài xuống huyệt, Linh nghe tim đập thình thịch rồi tự nhiên nước mắt chảy dài. Nó liên tục lặp đi lặp lại "không phải ba đâu" nhưng hai chân cứ muốn nhào đến bên huyệt mộ. Rồi không hiểu sao, nó ngồi phịch xuống, thần thờ nhìn từng nắm đất rơi phịch trên nắp quan tài.

Thằng nhỏ khóc nhem nhốc. Bước chân lên xe trở về mà nó không quên ngoái đầu nhìn lại một lần nữa. Gió núi Hòa Sơn không giống gió biển. Vậy mà cứ mênh mênh mang mang làm nó nhớ ba khôn xiết.

Bởi vậy, kể từ bữa đó, chiều nào Linh cũng lên ra biển tầm giờ này. Nó tin ba sẽ xuất hiện trước mặt nó một cách bất ngờ với sợi tay dài đang rẽ nước bơi ngược vào bờ.

2. Bốn cái thuyền vừa cập bến cùng lúc. Mấy cô, mấy dì trong xóm chài đã chuẩn bị sẵn thùng mẹt, nước đá. Từng chiếc xe máy linh tinh thau chậu trên những cái yên sắt cũng vừa tấp sát vào lề đường. Những cuộc mua bán xôn xao sắp diễn ra.

Linh thường chen vào giữa mọi người. Nó thích nhìn những sóng nắng lấp lánh trên từng vảy cá. Nó thích hít hà cái mùi tanh tanh, mằn mằn giống như mùi tóc của ba.

Mấy năm trước, khi những chuyến tàu của ba trở về, Linh từng muốn có má đi cùng. Nó thèm được như thằng Bảo, thằng Sóng hay con Cát. Mấy đứa thường ôm cái rổ trước bụng, leo đèo theo sau những người đàn bà rậm nắng của xóm chài. Tụi nó sẽ được sờ tay vào cá, học cách phân biệt từng loại. Tụi nó còn được chỉ cho cách bảo quản cá tôm tươi ngon nhất.

Mãi cho đến khi Linh nghe ba nói "con muốn học chi, ba dạy cho, cái chi ba cũng biết". Rồi có những đêm thằng nhỏ thấy ba ngồi đốt thuốc, phả ra từng làn khói trắng sau những tiếng thở dài khi nhìn về bàn thờ của má. Từ đó, Linh không còn buồn khi một mình ra đón thuyền của ba nữa.

Nó hay chạy ào ra ngay mé nước, nhìn thẳng về phía mặt trời đỏ rực trước mặt. Trước mũi thuyền số hai, ba nó luôn đưa hai tay lên cao, liên tục vẫy vẫy. Cũng như hôm nay vậy.

Nhìn ba rất vui. "Chắc chuyến ni ba giăng lưới được nhiều tôm cá lắm" - thằng nhỏ nghĩ bụng.

Ba nhay ra khỏi thuyền. Nước và cát dập dềnh chen vào kẽ chân. Vừa đi về phía Linh, ba vừa vất cái khăn lên vai. Linh mừng dữ lắm. Nó chạy nhanh hơn, chân giẫm lên từng ngọn sóng lăn tăn dần tan ra khi chạm bờ.

- Ba ơi, chuyến ni được nhiều tôm cá không ba? - Linh vừa ôm ba, vừa hỏi vội.

Ba cười thật tươi, trả lời nó:

- Tha hồ mua bánh kẹo nghe con. Dư sức đóng tiền với lớp con nữa nè.

- Dạ, ba là số một luôn!

Ba nâng Linh lên, cho nó ngồi trên vai. Hai tay ba nắm chặt đôi bàn tay nhỏ xíu của Linh, vừa đi vừa ngán nga hát.

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

3. Người ta nói Linh chỉ là con nuôi. Mấy lần nó đều bỏ ngoài tai. Duy nhất chỉ có lần ấy, cả nhóm đàn ông, đàn bà tùm tùm nhau ăn mừng chuyến tàu đầu năm, rượu vào lời ra. Họ nói Linh tốt số nên được ba cứu sống. Họ còn nói, phải may mắn đủ lắm thì nó mới không bị biển nuốt chửng.

Linh cãi lại, bị người lớn gõ u cả đầu. Nó chạy về khóc với ba.

Ba nghe Linh kể, vỗ đùi cười vang. Tiếng cười át cả tiếng gió đang thốc vào nhà. Ba ôm Linh cứng cứng. Vừa siết nhẹ tay nó, ba vừa nói nó là tất cả của cuộc đời ba. Nó là con của ba, không ai thay đổi được điều đó. Ba còn nói "ba thương Linh của ba nhất trên đời". Thằng nhỏ nghe đến đó, cười tít cả mắt. Nó ôm cứng cổ ba, hôn chụt chụt lên gương mặt sạm nắng còn đọng lại vị mằn mằn của sương muối chiều buông.

Nó quên mất chuyện con nuôi hay con ruột, cũng chưa kịp nghe ba phủ nhận chuyện vớt được nó dưới biển rồi đem về nuôi dưỡng, sau khi đã chờ đợi mãi mà không có ai đến nhận người thân.

4. Chiều nay biển động. Nghe nói sóng gào dữ lắm, chắc trời sắp chuyển mưa. Ba dặn Linh ở nhà, không được ra biển tắm.

Linh chột dạ, nhớ lời hẹn với lũ bạn.

"Bốn giờ chiều".

"Bãi tắm cũ".

"Đứa nào bơi thua thì trả tiền cá viên chiền".

Ba vừa đi khỏi, Linh len lén khập cửa, chạy thật nhanh theo hướng ngược lại.

Biển rào rạt sóng. Nắng vẫn còn gắt nhẹ. Phía xa xa, những ụ mây xám màu bắt đầu lan rộng hơn. Chắc lát nữa thôi mây sẽ phủ kín chỗ này. Linh với lũ bạn hồi thúc nhau xuống nước "bơi mau mau kéo bị mặng cả đám bây ơi".

Cả bọn chọn chỗ thừa người một chút, quên để ý mấy cái phao đánh dấu khu vực nguy hiểm. Linh mới bơi được vài sải tay đã thấy là lạ. Mọi bữa nó bơi giỏi lắm. Không hiểu sao hôm nay sóng cứ dạt nó ra xa, chẳng thể bơi ngược vào bờ.

Chợt, tiếng thằng Bảo vang vang: "Cứu... cứu...!".

Linh cố ngóc đầu lên, mặc cho dòng chảy đang kéo nó đi. Thằng Sóng cũng đang chơi với. Tụi nó đã bao giờ gặp cảnh này đâu. Vị biển đã ngấm vào da thịt của tụi nó từ lúc còn nhỏ xíu. Ở trước biển, tụi nó chưa từng biết sợ là gì. Chỉ có những mùa bão về, nỗi sợ duy nhất của tụi nó là những chuyến tàu ra khơi của ba, của anh có thể không còn quay lại.

Linh cố vẫy vùng, càng tìm cách bơi vào thì sóng lại càng xô dạt ra xa. Nước tràn vào miệng nó. Nước xuống cổ nó. Nước ừng ực mằn làm hơi thở thằng nhỏ nghẹn lại. Linh chơi với giữa biển, bỗng sực nhớ bà Năm từng nói "ba con vớt con ở biển, đời sóng nước lênh đênh, cứu người cũng là đánh cược". Đến giờ Linh vẫn không hiểu ý bà Năm. Nhưng Linh bắt đầu nhớ ba rồi.

Nó cố rướn người bơi thêm một sải. Chợt thấy dáng ai quen quen, đang bơi nhanh về phía mình.

Linh lịm dần đi, cảm giác sóng bênh bồng dữ lắm.

5. Mọi người tản ra, tìm khắp một vùng biển cũng không thấy ba đâu. Biển rộng lắm. Từ nhỏ, Linh đã nhiều lần hỏi "biển to chừng nào ba ơi?".

Ba chỉ tay về phía những đụn mây xám xấp mặt biển. Ba nói "biển rộng lắm con, đến mức không còn nhìn thấy những con thuyền ngoài khơi xa, chỉ còn nắng, gió và nước".

Linh lại hỏi "nếu mình rơi xuống biển thì có bơi về nhà được không ba?".

Những lúc ấy, ba luôn ôm nó vào lòng, cười ngọt ngào "ba ngồi trên thuyền thôi, không rớt xuống biển đâu mà lo".

Vì ba chưa từng trả lời câu hỏi đó nên Linh không biết một người có thể thực sự bơi vòng quanh biển để trở về hay không.

Linh còn nhớ, khi nó hé mắt nhìn thấy đụn mây xám xịt đã kéo đến đỉnh đầu thì thằng Bảo, thằng Sóng cũng đang nằm bên cạnh. Thằng Bảo còn thở hổn hển vì đuối sức. Thằng Sóng còn đang

được người ta hô hấp nhân tạo.

Linh gắng gượng ngồi dậy. Những người đàn ông xóm chài tỏa ra các hướng kiểm tìm gì đó. Những người đàn bà rậm nắng đứng dọc mé nước, gương mặt hãi hùng và đau thương.

Tiếng xì xào vang lên "tội anh Bảy quá", "anh Bảy ơi, về đi anh", "anh Bảy đâu rồi anh ơi",.....

Họ gọi tên ba nó. Gọi mãi!

Linh chợt nhớ cánh tay rắn chắc có vết sẹo dài của ba đã túm chặt cổ áo nó rồi bơi ngang theo bờ biển. Linh nhớ trước khi lịm đi, nó đã kịp nhìn thấy đôi mắt yêu thương của người ấy một lần cuối cùng.

6. Bà Năm nói, ba chưa từng dẫn đo khi cứu Linh khỏi những ngọn sóng dữ. Đó là lần đầu tiên, khi ba còn chưa thương Linh. Hướng chi, giờ ba đã coi nó là tất cả cuộc đời mình.

Biển là nơi nuôi dưỡng những đứa con xóm chài. Biển cũng là nơi mà họ nằm xuống.

Ai cũng nói ba gửi thân cho biển rồi. Để cứu Linh một lần nữa. Để mang thằng Sóng, thằng Bảo về cho gia đình chú Khải, cô Nương.

Ba chọn nằm lại với biển. Để mỗi lần Linh đắm mình vào sóng, ba sẽ đến bên cạnh và ôm lấy Linh, sẽ nâng lấy đôi tay cho nó sải rộng, bơi nhanh mà không cần sợ hãi. Để mỗi đêm Linh nhớ ba, nhớ cái mùi lạ lẫm trên mái tóc xơ rối của ba ngày xưa rồi chạy ào ra bờ biển ngồi khóc, ba sẽ theo sóng, theo gió mà vỗ về nó.

Nghe thì nghe vậy thôi chứ Linh tin ba sẽ trở về. Không phải một ngọn gió. Không phải những ngọn sóng tan ra dưới chân nó khi chạm vào bờ cát. Không phải nắng, mưa hay những đám mây bàng bạc chạy dài từ khơi xa vào đến hàng thông rì rào trên cát. Linh tin, ba sẽ lại xuất hiện dưới ánh ban mai sáng rực, vất chiếc khăn trên vai, dang hai tay ra để sẵn sàng ôm Linh vào lòng như những ngày xưa ấy.

Biển vẫn rì rào gọi gió.

Linh vẫn chờ ba giữa muôn trùng sóng vỗ.

T.V

Phác thảo trong mơ

ĐÌNH XẾ

“**N**ếu điều đó diễn ra - mà tôi tin thế nào nó cũng diễn ra - sân cỏ của chúng ta sẽ sống trong nhiều khoảnh khắc điên cuồng thú vị” là lời của cựu tuyển thủ Ronaldo khi trả lời báo *Daily Mail* mới đây. Điều đó là gì vậy? À, một phác thảo gói ghém mơ ước của người đàn ông từng hai lần đoạt chức vô địch thế giới trong màu áo đội tuyển Brazil nhân nói về sân cỏ: Ba cầu thủ giỏi nhất thế giới hiện nay Kylian Mbappe, Erling Haaland và Jude Bellingham cùng khoác áo Real Madrid!

“Với ba cầu thủ này trong đội hình, Real Madrid sẽ tạo nên nhiều cái mới, sẽ chạm tay vào các danh hiệu lớn và khán giả sẽ sống với nhiều phút giây hưng khởi khó quên”, giọng Ronaldo mạnh mẽ. Anh bảo thách thức lúc ấy thuộc về người dẫn dắt với tiêu chí làm sao bố trí đội hình hiệu quả, khai thác tối đa tài năng của từng ngôi sao. Nhưng rồi Ronaldo kịp... trấn an: “Nhưng không sao! Điều hành, sắp đặt người tài vẫn dễ hơn nhiều so với việc loay hoay với đội hình chỉ toàn các cầu thủ ít tài năng!”

Ba người chơi bóng giỏi nhất tập trung về một đội hình - lại là đội hình của câu lạc bộ từng nhiều năm thống lĩnh sân cỏ châu Âu, phác thảo của cầu thủ từng được xem là “người ngoài hành tinh” có viễn vông, thiếu thực tế? Chuyện Mbappe về Bernabeu thì gần như ngã ngũ; tuyển thủ Pháp sẽ chơi bóng bên cạnh ngôi sao Bellingham trên hàng công Real Madrid kể từ hè này sau lúc rời Paris Saint-Germain. Chính Ronaldo - trong cuộc phỏng vấn - khẳng định đến Madrid là chọn lựa tốt nhất với Mbappe. Ở đó, tuyển thủ Pháp sẽ có đất phò diễn tài năng với đẳng cấp cao nhất và chẳng bao lâu nữa danh hiệu cầu thủ xuất sắc nhất sẽ thuộc về chàng trai này. Cũng

Erling Haaland là một trong ba cầu thủ giỏi nhất thế giới hiện nay. Ảnh: ST

như nhiều người Tây Ban Nha, cựu tiền đạo của Real Madrid không giấu diếm rằng mình nôn nao chờ đợi chuyển cựa bến của chàng trai Pháp. Nhưng còn Haaland, người đang hạnh phúc ở Manchester City với hợp đồng kéo dài đến năm 2027, căn cứ vào đâu để vẽ chuyện chàng trai Na Uy sớm rời nơi chốn ngày ngày nâng bước cho mình đạt hết danh hiệu này đến kỷ lục nọ?

“Sách lược của Real Madrid là chiêu mộ cầu thủ hay nhất. Haaland hiện là ngôi sao lớn nên chắc chắn nằm trong mục tiêu của Bernabeu. Mọi người ở đây muốn có Haaland và cậu ta cũng phải xuất hiện trong câu lạc bộ xứng tầm!”, giọng Ronaldo chắc nịch. Bộ Man Xanh chưa xứng tầm sao? “Manchester City vừa có hành trình thú vị và chắc chắn Haaland hài lòng với năm tháng vừa trải qua. Nhưng chúng ta hãy chờ xem!”, giọng Ronaldo lấp lửng kèm theo nụ cười tự tin.

Và rồi người đàn ông Brazil từng là sao sáng ở vòng chung kết World Cup 2002 hào hứng phác họa đội hình trong mơ với bộ ba Mbappe, Haaland, Bellingham, nhắc nhớ thời vàng son của Real Madrid cách đây hai thập niên với đủ đầy gương

mặt Zinedine Zidane, Luis Figo, David Beckham và bản thân mình. Trong mắt nhìn đầy mơ mộng của chàng Ro “bé”, thế hệ Galacticos mới này sẽ dẫn Real Madrid đến nhiều thành quả mới, độc đáo hơn. Và điều lớn nhất là, bằng tài năng riêng có của mỗi người, họ sẽ mang đến khán giả nhiều niềm hứng khởi độc đáo, giàu chất sáng tạo.

Chỉ là mơ thôi, có người nhận xét như thế trước phác họa của Ronaldo qua bài phỏng vấn. Nhưng rồi, cũng những người ấy, thảng thốt giật mình khi nhìn lại mối quan hệ lâu đời giữa Ronaldo với Real Madrid cùng năng lực - và cả thủ thuật - chiêu mộ hiển tài của câu lạc bộ giàu truyền thống này. Đừng quên người đại diện của Haaland cuối tháng Hai vừa rời từng bí mật gặp riêng đại diện của Barcelona - kinh địch của Real Madrid. Chàng trai Na Uy luôn miệng bảo mình hạnh phúc chơi bóng ở Etihad nhưng đó là lúc lòng đang vui.

Mới đây thôi, Kevin de Bruyne vừa có thái độ bức dọc khi bị Pep Guardiola thay ra giữa chừng. Liệu sẽ có ngày đến lượt Haaland vùng vàng bất mãn? Ai biết được ngày mai...

Đ.X

"Cây trường sinh" Pepe

NAM ĐỊNH

Khi Pepe ra mắt Champions League năm 2004 trong màu áo FC Porto, Martin Odegaard mới 6 tuổi, Bukayo Saka vừa được 3 tuổi còn Declan Rice chỉ mới 5 tuổi. Tròn 20 năm sau, khi những cậu bé này rực sáng trong màu áo Arsenal, họ trở thành đối thủ của một “cây trường sinh” Pepe ở đấu trường danh giá nhất Lục địa già.

Loạt trận lượt về vòng 16 đội thuộc khuôn khổ Champions League 2023-2024 hôm rạng sáng 13-3 (theo giờ Việt Nam) diễn ra với đủ đầy cung bậc cảm xúc. Trong đó, trận Arsenal và FC Porto được đánh giá là kịch tính nhất. Sau 120 phút quyết liệt ở Emirates với tổng tỉ số 1-1 sau hai lượt đi và về, Pháo thủ thành London chỉ có thể đánh bại được đại diện Bồ Đào Nha sau loạt sút luân lưu cân não. Tiếc cho FC Porto khi đội bóng có biệt danh “Những chú rồng” đã thi đấu kiên cường trong cả 2 loạt trận trước một Arsenal đang bay cao, thậm chí còn dành thắng lợi 1-0 ở lượt đi. Trong sự tiếc nuối đó, có những tràng vỗ tay từ khắp các khán đài và những lời ngợi khen trên mạng xã hội dành cho một cái tên đặc biệt: Pepe.

Pepe (trái) thể hiện đẳng cấp trước dàn sao trẻ bên phía Arsenal.

Ảnh: Getty Images

Con số 41 tuổi và 26 ngày là kỷ lục được thủ quân của FC Porto thiết lập trong lịch sử hàng chục năm của Champions League, tính đến hiện tại. Trung vệ kỳ cựu người Bồ Đào Nha là cầu thủ trên 41 tuổi đầu tiên chơi một trận ở đấu trường bóng đá danh giá nhất châu Âu. Trước đó, anh lập kỷ lục là cầu thủ lớn tuổi nhất đá chính trong một trận đấu loại trực tiếp Champions League khi ở mốc 40 tuổi và 360 ngày. Khi nhiều đồng nghiệp cùng thời đã giải nghệ hoặc dạt về thi đấu ở các giải đỉnh cao và duy trì đẳng cấp vốn có.

Ở tuổi 41, Pepe vẫn là một chiến binh mạnh mẽ với lối chơi rực lửa trước các chân sút trẻ, khỏe và giàu tốc độ bên phía Arsenal. Theo thống kê từ chuyên trang *SofaScore*, trong 120 phút kiên cường trước đội bóng xứ Sương mù, Pepe đã chỉ huy các đồng đội thi đấu đầy nỗ lực. Anh có 3 pha giải nguy, 1 pha đánh chặn và 1 pha tắc bóng hiệu quả, đồng thời 2 lần thắng tranh chấp tay đôi và 3 lần không chiến thành công. Tỷ lệ chuyền bóng của cựu trung vệ Real Madrid trên sân Emirates cũng ấn tượng với 42/52 đường chuyền thành công, đạt tỷ lệ chính xác 81% sau 60 lần chạm bóng. Trước đó, trong chiến thắng 1-0 ở lượt đi, Pepe cũng góp công lớn khi dẫn dắt hàng thủ đội bóng bán đảo Iberia đứng vững trong hơn 90 phút trước những pha công thành của đại diện nước Anh.

Pepe sinh năm 1983, nhỏ hơn một tuổi so với HLV trưởng Arteta của Arsenal và thuộc thế hệ “cha chú” của nhiều cầu thủ trẻ bên kia chiến tuyến như: Martin Odegaard, Bukayo Saka, Declan Rice hay Kai Havertz... Không ai biết chắc trận đấu với Arsenal vừa qua có phải là lần cuối của Pepe trên đấu trường danh giá nhất châu Âu hay không, chỉ biết rằng anh chính thức có mặt ở Champions League vào năm 2004 và vẫn ở đó sau 20 năm. Nói vậy để thấy trung vệ thép của người Bồ đã đi một chặng đường rất dài trong sự nghiệp. Ở tuổi 41, với một cầu thủ, có thể nói Pepe đã có những thứ đáng khao khát: 3 chiếc cúp Champions League và 3 chức vô địch La Liga trong kỷ nguyên xung bá của Real Madrid, chức vô địch EURO 2016 và UEFA Nations League cùng tuyển Bồ Đào Nha cùng nhiều danh hiệu khác, thế nhưng anh lại được nhớ đến nhiều hơn như một kẻ phản diện trên sân cỏ với những biệt danh như “hung thần” hay “gã đồ tể” với lối đá quyết liệt và sẵn sàng phạm lỗi. Tuy nhiên, sau tất cả, ở thảm cỏ Dragao, Bernabeu hay bất kỳ đâu ở Lục địa già, Pepe vẫn được coi là “cây trường sinh”, là huyền thoại sống trong một thế hệ vàng.

N.Đ

Ảnh thể thao

Nụ cười tuổi 17

Hậu vệ trẻ mới 17 tuổi Pau Cubarsi của Barcelona ăn mừng danh hiệu cầu thủ xuất sắc nhất trận sau màn trình diễn ấn tượng trước Napoli trong khuôn khổ lượt về vòng 16 đội Champions League rạng sáng 13-3. Trong lần hiếm hoi được HLV trưởng Xavi trao cơ hội do các trụ cột chấn thương, Cubarsi đá cặp cùng Araujo và thành công khóa chặt mũi nhọn Victor Osimhen bên phía đội khách.

N.Đ

Cubarsi có màn ra mắt ấn tượng tại Champions League.

Ảnh: FC Barcelona

Hưởng thụ và cống hiến

TRẦN LUÂN TÍN

Với tôi, sáng tác của các họa sĩ ngày hôm nay luôn là nguồn cảm hứng. Và tôi nói về họ bằng cái nhìn của riêng mình như một cách hưởng thụ vui vẻ. Hội họa Thành Chương là một khoảng không gian tuyệt vời. Lần nào bắt gặp tranh của anh, ngắm nhìn tranh anh, trong tôi cũng tự nhiên bật lên hai chữ "Trác tuyệt".

Thật khó lý giải cho rõ trác tuyệt là gì. Có thể là: điều luyện, thông minh cùng một nền cảm xúc mạnh. Điều luyện tất nhiên là riêng. Thông minh cũng riêng. Cảm xúc lại càng riêng. Cái riêng độc đáo trong sáng tác của họa sĩ Thành Chương còn là sự vương vấn níu kéo hòa chung của một giọng đồng dao làng quê, âm ba vang vọng.

"Trâu ơi ta bảo trâu này...", "Cái cò, cái vạc, cái nông..."... Nhịp một

mạc xa xưa được hiển thị trên những đường nét và màu sắc chất lọc, sang trọng. Người vẽ này thật sung sướng. Anh được đặc ân vô hình cho anh hưởng thụ thẩm mỹ cái vẽ đẹp ước lệ của nghệ thuật dân gian, để sau đó anh cống hiến cho cộng đồng những sáng tác trác tuyệt của mình.

Người sáng tạo sẽ không thể chuyển hóa được điều gì để có cái riêng cho mình, nếu như trong anh không có tình yêu mê mải tận từ tâm huyết, tận từ tài năng và tận từ lao động miệt mài.

Các tác phẩm của họa sĩ Thành Chương tài hoa phủ kín từng chi tiết. Có những độ rung rất nhỏ, đến ngạc nhiên, thường rung lên giữa sự đơn giản của toàn bộ tác phẩm. Cảm giác như anh có thể gọi ra những ẩn náu sâu kín trong tâm can mình.

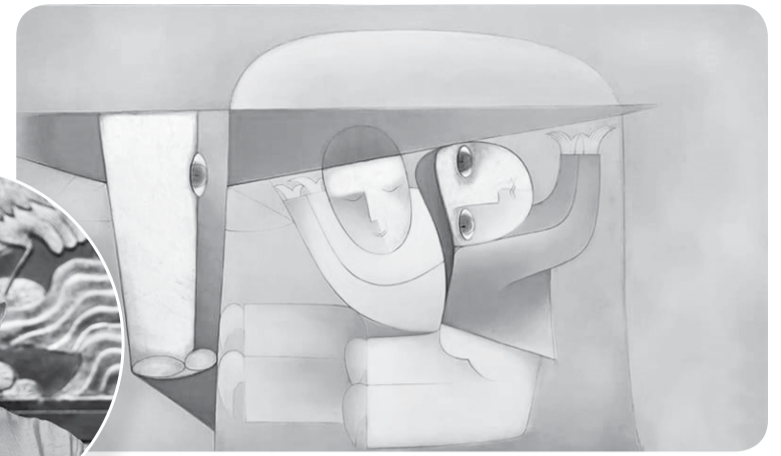
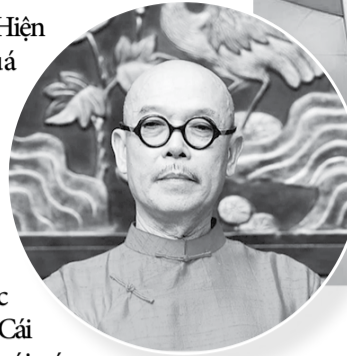
Hưởng thụ rồi cống hiến. Thẩm thấu rồi tỏa lan. Thật là một sự hưởng thụ thích đáng được ưu đãi cho người nghệ sĩ này, để anh cất lên lời gọi tình yêu Việt. Nước non, đồng quê, hồn cốt và hy vọng, tung bùng trong niềm cảm hứng đương đại mới mẻ.

"Dân tộc - Hiện đại" bàn quá nhiều rồi. Minh đang sung sướng vào lúc này, mình chân thực với tình yêu của mình, chắc chỉ là vậy thôi. Cái thực có thì mới có, cái không thực có thì không thể. Sáng tác của họa sĩ Thành Chương rất thực. Dân tộc hiện đại cả về tri thức, cả về tình cảm.

Có ai gọi cây cầu Long Biên là cầu Vàng chưa, và thể hiện cây cầu với sự trân quý đến thế. Anh đã tự hưởng thụ sự nâng niu của mình, rồi cống hiến cho đời cách đặt để cái quý yêu, cách trân trọng những điều phải trân trọng.

Người hôm nay nhớ chính ngày hôm nay. Ngày hôm nay áp ôm cả một quá khứ. Đến con mèo cũng cúi xuống. Ở nơi khét lẹt, bắt gặp dáng ngồi quen thuộc của người đang vẽ, tôi rụng rời, chạy ào tới, thì là anh Thành Chương. Hai anh em cùng học một mái trường xưa, gặp nhau giữa nơi sống chết chen lấn, là một kỷ niệm không quên.

Và rồi nhiều năm sau, một không gian văn hóa, không gian kỷ niệm,

Chân dung họa sĩ Thành Chương và tác phẩm "Mục đồng".

Ảnh: Nhân vật cung cấp

như những tứ thơ "Ý tại ngôn ngoại", ẩn dụ nhiều hơn diễn tả. Tuổi của anh đến nay cũng đã cũ rồi, nhưng những bài thơ anh viết bằng bảng màu riêng của mình thật là trẻ trung. Một nhịp thơ mạnh mẽ lại mang mang nỗi nhớ.

Vào năm 1973, tôi đi qua thị trấn Đông Hà, Quảng Trị. Lúc này Đông Hà tan hoang đến mức mắt nhìn không vương vào đâu cả. Có một cái lưng khom khom, một cái cặp phía trước, một cái đầu ngẩng lên cúi xuống. Ở nơi khét lẹt, bắt gặp dáng ngồi quen thuộc của người đang vẽ, tôi rụng rời, chạy ào tới, thì là anh Thành Chương. Hai anh em cùng học một mái trường xưa, gặp nhau giữa nơi sống chết chen lấn, là một kỷ niệm không quên.

Và rồi nhiều năm sau, một không gian văn hóa, không gian kỷ niệm,

không gian tình cảm của người Việt đã được hình với rất nhiều công phu và tâm huyết của anh. Hội họa của Thành Chương tương xứng với nhiệt huyết trong anh. Nhiều người không trong nghề đã rất thích tranh của họa sĩ Thành Chương. Đây là hạnh phúc của người sáng tạo.

Bao la đến đâu rồi cũng phải đậu lại ở lòng người. Không thể thì sẽ là gì. Tôi đã xem bảo tàng Mỹ Thuật ở một số nước. Đứng giữa rộng lớn, tôi nhận ra rằng nếu là dân ca, hội họa của chúng ta đương nhiên cùng đứng ngang với tất cả. Dân ca không hề nhỏ bé.

Và dân ca của họa sĩ Thành Chương được ngân nga với một nhịp điệu mới, sáng khoái, quyến rũ, độc đáo. Lúc này Hội họa của anh có thể là sự cổ vũ cho nhiều người. Tôi là một trong số đó. Xin cảm ơn anh.

T.L.T

Những tòa nhà phải khiến con người hạnh phúc

TRẦN ĐẮC LUÂN

Ở tuổi 78, kiến trúc sư người Nhật Riken Yamamoto vừa được trao tặng giải thưởng Pritzker, còn được mệnh danh là "giải Nobel kiến trúc", để ghi nhận những đóng góp lớn của ông với nhiều công trình kiến trúc hiện đại chủ yếu tại châu Á.

"Mục tiêu lâu dài của tôi là thiết kế kiến trúc để có thể đem lại niềm vui cho cả những người xung quanh nó chứ không chỉ là các khách hàng của tôi", ông Yamamoto xúc động chia sẻ với báo giới tại Tokyo sau khi nhận giải thưởng Pritzker công bố hôm 5-3.

Kiến trúc vì con người

Ông Yamamoto giành giải thưởng bởi "điều quan trọng nhất là vì ông nhắc nhở chúng ta rằng trong kiến trúc, cũng như trong một nền dân chủ, các không gian phải được tạo ra bởi quyết tâm mạnh mẽ của con người", Hãng tin AFP trích nhận định của ban tổ chức giải thưởng Pritzker về ông.

Chủ nhân của giải Pritzker năm nay là một bất ngờ lớn. Ra đời vào tháng 4-1945 tại Bắc Kinh,

Toàn cảnh khu vực mở rộng của sân bay ở Zurich, Thụy Sĩ do kiến trúc sư Riken Yamamoto thiết kế năm 2020.

Ảnh: Simon Vogt/Flughafen Zürich Ag

Trung Quốc nhưng lớn lên tại Nhật, ông Yamamoto là con trai của một kỹ sư và một dược sĩ. Là tác giả của rất nhiều công trình kiến trúc đa dạng, "triết lý" mà kiến trúc sư người Nhật này theo đuổi không phải là sự ấn tượng của các công trình, mà là sự thân thiện của nó với những người sử dụng. Ông đã thiết kế nhiều bệnh viện, trường học, các công trình tại sân bay, trạm cứu hỏa cùng vô số dự án nhà ở xã hội khác chủ yếu tại Đông Á (Trung Quốc, Nhật Bản và Hàn Quốc).

Các công trình kiến trúc của ông được "nhận diện" bởi đặc tính luôn chú trọng vào thúc đẩy sự tương tác, kết nối của những con người trong cùng không gian đó.

Ví như Trường Tiểu học Koyasu ở Yokohama có những khoảng sân chơi kết nối tới mọi lớp học và tạo không gian đủ cho 1.000 em học sinh có thể cùng chơi đùa với nhau; còn thiết kế của Bảo tàng Nghệ thuật Yokosuka lại khiến du khách được đắm mình hoàn toàn vào phong cảnh thiên nhiên ở đó...

Ban giám khảo giải Pritzker đã đề cao khả năng của ông trong việc giải quyết những thách thức phát sinh do sự thay đổi xã hội để giúp cho cuộc sống tốt đẹp hơn, ngay cả khi các điều kiện kinh tế và xã hội không thuận lợi. Giải thưởng cũng là một thông điệp gửi tới chủ nhân của các tòa nhà, kêu gọi họ có trách nhiệm hơn với những điều tốt đẹp chung của cộng đồng.

Đất nước của những kiến trúc sư tài danh

Ông Riken Yamamoto là người Nhật thứ 9 được trao Giải thưởng Kiến trúc Pritzker (giải thưởng này được trao lần đầu tiên vào năm 1979). Nhật cũng là nước có nhiều kiến trúc sư giành giải thưởng này nhất cho tới nay. Trong đó có ông Kenzo Tange (năm 1987), ông Fumihiko Maki (năm 1993), bà Kazuyo Sejima và ông Ryue Nishizawa (năm 2010), và ông Arata Isozaki (2019). Ông Tom Pritzker, Chủ tịch quỹ Hyatt, đơn vị tài trợ cho giải thưởng Pritzker, cho biết có gần 20% trong số những người đã được trao giải thưởng này là người Nhật Bản.

Đồng vọng với kiến trúc bản địa

Sự hiện diện của yếu tố "bản địa" trong kiến trúc có tính phổ biến và có thể được xem là một tính chất đặc thù, có vai trò chi phối cách thức tổ chức không gian và xử lý hình thức kiến trúc. Tính chất đó có thể được gọi là "tính bản địa" trong kiến trúc. Đây là một đặc điểm được giới chuyên môn nhìn thấy trong các công trình của kiến trúc sư Yamamoto.

Trong lần trả lời phỏng vấn Đài phát thanh France Culture (Pháp) năm 1999, cũng là năm mà Viện Kiến trúc Pháp tổ chức triển lãm về ông tại Paris, ông Yamamoto đã chia sẻ quan niệm của mình: "Tôi thích nhìn nhận ngôi nhà trong mối quan hệ với tổng thể, như thể nó tồn tại trong một ngôi làng vậy. Tôi nghĩ ở đó, một điều rất quan trọng là những mối quan hệ".

Kiến trúc của ông Yamamoto có sự gắn kết không thể tách rời với quy hoạch đô thị và cũng thấm đẫm trong nó biết bao kỷ niệm về những ngôi làng của Tunisia và Morocco, cũng như của Ấn Độ,

Nepal, Thổ Nhĩ Kỳ, Tây Ban Nha và Peru, những nơi ông đã khám phá trong một loạt các chuyến đi vào đầu những năm 1970, ngay trước khi ông mở văn phòng kiến trúc riêng tại Yokohama, Nhật Bản.

Các cấu trúc công trình bê-tông lớn của những công trình như Đại học tỉnh Saitama (1999), khu liên hợp căn hộ Shinonome Canal Court Codan (Tokyo, 2003), khu tổ hợp khổng lồ Jian Wai Soho (Bắc Kinh, 2004), và tòa thị chính Fussa (Tokyo, 2008) có thể không liên quan tới phong cách kiến trúc bản địa, nhưng sự đồng vọng với phong cách ấy được thể hiện trong cách chúng có sự đan quện giữa không gian bên trong và bên ngoài, giữa không gian chung và riêng. Chẳng hạn, người ta có thể thấy trong các khối vuông bằng kính rất đẹp do ông thiết kế, vào buổi đêm chúng lấp lánh như những con đom đóm tại các công trình như Trung tâm cứu hỏa Nishi ở Hiroshima (2000), Đại học Tương lai ở Hakodate (2000), và Bảo tàng nghệ thuật ở Yokosuka (2006).

T.D.L

Con đường hoa xoan

TRẦN VIỆT HOÀNG

Đi trên phố những ngày tháng ba lác đác mưa phùn, nỗi nhớ về miền xưa, về cơn mưa phùn ở quê, về con đường quê vắng vẻ, bình yên đang phủ tím sắc màu của hoa xoan trong sâu thẳm lòng tôi bỗng chợt dậy. Một loài hoa biểu trưng cho tháng ba, cho đất trời quê hương, cho tuổi thơ mộng mơ, rong ruổi đường làng.

Tôi hay để mình lang thang đâu đó trên thành phố này những ngày cuối tuần, để tìm kiếm một điều gì đó có thể coi nới và mở rộng chính mình. Tôi đứng mình trước hàng hoa sữa trắng nở, và khi gió thoảng qua những bông sữa lại phủ trắng đường phố. Chợt nghĩ, nếu hoa sữa là bản sắc của phố tháng ba, thì xoan lại là dấu ấn rất riêng của tháng ba quê nhà. Hoa xoan đã thực trở thành một miền hoa mộng, tím ngắt tuổi thơ bao người quê lên phố ở trọ. Tôi nhớ và hình dung về con đường quê trông đầy những hàng xoan.

Khi đã trải qua những tháng ngày mùa đông giá rét, hàng xoan lại được hòa mình trong bầu quyền của mùa xuân ấm áp. Hàng xoan trên con đường ấy đã buông đi sự khảng khiu, gây rạc để thức dậy. Nơi những mắt cây nâu xạm kia đã cựa thức những mầm non của lá tơ và bắt đầu bung rộ những chùm hoa tím ngắt đầu tiên. Hoa xoan kết thành chùm, nhỏ li ti, có sắc màu kết hợp hài hòa giữa trắng và tím...

Con đường hoa xoan ấy gắn với một quãng trời tuổi thơ. Đến độ mùa xoan nở mẹ có nhiều thời gian hơn để đưa tôi đến trường. Xoan nở rộ tháng ba khi công việc đồng áng của mẹ đã tươm tất, mẹ dắt tôi đến trường trên con đường hoa nở tím ngắt. Tôi hỏi mẹ rất nhiều về con đường hoa xoan, về người trồng, về sắc hoa, hương hoa, và cả những tổ kiến trên đỉnh cây xoan lác lác. Lời mẹ kể cho tôi vẫn mãi tâm tình ở đó, đặc biệt nhất là khi

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

được nghe mẹ kể cả câu chuyện Tấm Cám, rồi dừng lại ở chi tiết cô Tấm hóa thành cây xoan đào. Mẹ đã khéo dạy dỗ tôi về bài học về lẽ sống ở hiền gặp lành ở đời...

Mùa xoan nở cũng là khi tôi và đám trẻ hàng xóm bên con đường rong ruổi nhiều hơn. Còn đó vết sẹo do ngã cây ở cánh tay ngày tôi trèo lên cây bẻ những chùm hoa nở rộ nhất để chơi trò đám cưới. Dưới con đường hoa xoan thân thương ấy, đám trẻ đã từng nói với nhau rất nhiều câu chuyện thơ trẻ, tôi nhớ nhất là khi đám trẻ nói về mơ ước của mình. Tôi vẫn nhớ ngày ấy tôi đã nói với đám trẻ rằng: "Sau này, tao sẽ làm giáo viên, để dạy dỗ cho con của bọn mày..." Lũ trẻ mỉm cười hồn nhiên rồi cùng nhau ngoéo tay để quyết tâm thực hiện cho kỳ được những ước mơ ấy.

Những ngày con đường hoa xoan điểm sắc mình trong màu tím ngắt có lẽ là thời điểm quang cảnh trên con đường ấy đẹp nhất. Mọi bộn bề và trĩu nặng như thể với đi khi người ta chậm chậm những bước chân trên con đường ấy. Bầy chim sẻ riu rít trên hàng dây điện vắt nối những gốc cây xoan. Gió tháng ba từ đồng xanh thổi về rồi tạo nên những đợt mưa hoa đầy thi vị. Nhiều lần tôi đã đón chờ khoảnh khắc đó để ngẩng mặt lên nhìn những cơn

mưa hoa rụng xuống. Lòng đường nâu cũng phủ lên một sắc hoa. Con sông xanh ngắt cũng được rắc đầy những cánh hoa xoan mỏng manh rồi miền theo dòng trôi về phía xa xôi. Trên phố, khi ý nghĩ lại khoanh khắc ấy tôi cảm thấy mình như được gạt lọc để trở nên nhẹ nhõm hơn.

Tôi nhớ thực nhiều về tháng ba quê nhà, về con đường hoa xoan thân thuộc và ngọt tím ấy. Giờ này ở quê hẳn đã có những cơn mưa hoa như thế, nhưng có còn đâu những đứa trẻ đứng mãi con đường để chờ một khoảnh khắc mưa hoa. Đám trẻ đã khôn lớn và thực hiện được những ước mơ một thời trên con đường ấy nơi những phương trời xa xôi. Và liệu chúng có còn nhớ về những điều xưa cũ đã đổ bóng lại trên con đường xưa ấy? Chỉ mỗi mình tôi đang rẽ nhánh trên con đường đặc biệt. Hoa xoan nở mỗi mùa tôi thêm tiếc nuối những lỗ làng một thuở, nhưng sau cuối để thêm yêu con đường chuyên chở và lưu giữ cho mình quá nhiều kỷ ức đẹp đẽ. Sắc hoa xoan trên con đường ấy vẫn luôn thường trực trước mắt. Tôi say sưa nhiều hơn về những ý vị trong câu thơ tuyệt bút của nhà thơ Nguyễn Bình: "Bữa ấy mưa xuân phơi phơi bay! Hoa xoan lớp lớp rụng rơi đầy"...

T.V.H

Di tích "Địa điểm nhà Mẹ Nhu"

HUYỀN LÊ

Nằm trong con hẻm nhỏ đường Trần Cao Văn (phường Thanh Khê Đông), di tích Nhà Mẹ Nhu có diện tích 636m², bao gồm nhà lưu niệm, phần mộ hai vợ chồng và một tấm bia ghi lại sự hy sinh cao của Mẹ cùng cuộc chiến đấu gan dạ, mưu trí của 7 chiến sĩ biệt động quận Nhì (Đà Nẵng) ngày 26-12-1968.

Mẹ Nhu tên thật Lê Thị Dành (một số tài liệu ghi Lê Thị Đảnh hoặc Dành), sinh năm 1912 tại làng Thanh Khê, trong một gia đình nghèo chuyên nghề chài lưới. Từ năm 1967, gia đình mẹ đã đào giữa nhà 2 căn hầm bí mật, làm nơi trú ẩn an toàn, tin cậy của các chiến sĩ biệt động quận Nhì.

Đêm 23-12-1968, sau khi tập kích đồn bảo an Phú Lộc, một số chiến sĩ quận Nhì được cơ sở đưa về bố trí ở tại nhà Mẹ Nhu, Mẹ Hiền (tên thật Lê Thị Hiền). Tuy nhiên, do bị tên Lữ Hùng phản bội, chỉ điểm, nên khoảng hơn 5 giờ ngày 26-12-1968, quân địch đã bao vây, khống chế các lối ra vào nhà Mẹ Nhu nhằm bắt sống, tiêu diệt các chiến sĩ biệt động.

Ở nhà Mẹ Nhu, chúng ập vào bắt, tra hỏi anh Long (tức Phạm Phú Long), con trai mẹ nhưng không khai thác được gì nên đánh đến bất tỉnh rồi bỏ lên xe chở đi. Quá cay cú, bọn chúng quay sang đánh đập, tra khảo Mẹ. Sau một thời gian không khai thác được gì, chúng quyết định xả súng vào Mẹ Nhu để thị uy sức mạnh. Lúc bấy giờ dưới hầm nhà Mẹ Nhu có 3 đồng chí Nguyễn Thị Tâm, Trần Văn Huế, Trần Thanh Trung đã chuẩn bị sẵn sàng tư thế, bật nắp hầm, nhảy lên chiến đấu, diệt và làm bị thương nhiều tên địch. Tại nhà mẹ Lê Thị Hiền gần đó, 4 chiến sĩ khác gồm Trần Chi, Nguyễn Văn Mười, Nguyễn Đình Năm, Nguyễn Văn Phương cũng bắt đầu đánh trả quyết liệt, tiêu diệt nhiều tên địch, vượt qua nhiều vòng vây trở về vùng căn cứ. Riêng 2 chiến sĩ Trần Chi và Võ Văn Năm trong lúc tìm

Mô phỏng một căn hầm bí mật tại di tích lịch sử quốc gia "Địa điểm nhà Mẹ Nhu". Ảnh: H.L

cách thoát về căn cứ đã bị lạc, nằm lại bàu Phú Lộc, bị địch bắt và đưa đi đày tại Côn Đảo.

Trận phản kích của 7 chiến sĩ biệt động quận Nhì là trận đấu điển hình của lực lượng cách mạng diễn ra ngay trong vùng địch, gây cho chúng nhiều tổn thất. Năm 1985, trên nền nhà cũ, địa phương xây dựng căn nhà lưu niệm Mẹ Nhu. Nhà lưu niệm xây kiểu nhà cấp 4, có bố trí tủ thờ đặt đồ tế tự và di ảnh Mẹ Nhu. Phần không gian còn lại trưng bày nhiều hiện vật tiêu biểu liên quan đến mẹ, 7 dũng sĩ Thanh Khê và sa bàn trận phản kích của các chiến sĩ biệt động. Nằm về phía đông là bia ghi sự kiện ngày 26-12-1968, kế đó, chéch về phía đông nam là phần mộ hai vợ chồng Mẹ Nhu.

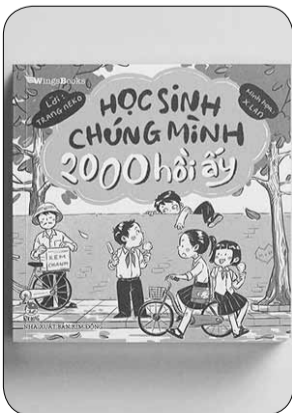
Đến nay, di tích "Địa điểm nhà Mẹ Nhu" đã được thành phố quan tâm trùng tu, tôn tạo nhiều lần. Mới nhất là dự án trùng tu, tôn tạo với tổng kinh phí hơn 1,7 tỷ đồng, được thành phố thực hiện trong giai đoạn 2023-2025 nhân kỷ niệm 55 năm chiến công Mẹ Nhu và 7 dũng sĩ Thanh Khê (26-12-1968 - 26-12-2023). Mang giá trị lịch sử tiêu biểu trong phong trào đấu tranh cách mạng tại Đà Nẵng, địa điểm Nhà Mẹ Nhu được công nhận Di tích lịch sử quốc gia theo Quyết định số 4699/QĐ-BVHTTDL ngày 28-12-2009 của Bộ trưởng Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch.

H.L

▽ sách mới, sách hay

1 Tiếp nối thành công của cuốn sách "199 mấy - hỏi ấy làm gì?", hai tác giả Trang Neko và X.Lan đã trở lại với cuốn sách tranh mới mang tên "Học sinh chúng mình 2000 hỏi ấy" (NXB Kim Đông, 2024). Nếu như cuốn "199 mấy - hỏi ấy làm gì?" tập trung vào gia đình hàng xóm láng giềng cùng những trò chơi, đồ ăn thức uống thời xưa, thì "Học sinh chúng mình 2000 hỏi ấy" lại là những kỷ niệm thời đi học.

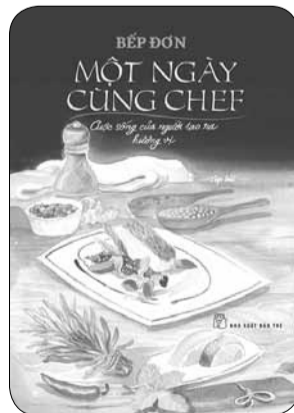
Cuốn sách gồm 3 phần: Phần I - Lớn rồi, những trải nghiệm của học sinh chuyển cấp như tự đi học, tự đạp xe đến trường, hay thậm chí là lên lút đi thuê truyện đọc, ra

quán net chơi. Phần II - Những trò hay ho, thời xưa khắc có, là những trò mà có lẽ chỉ những ai đi học thời xưa mới trải qua: tranh nhau đọc những tờ báo quốc dân như Hoa học trò, Mục tím, Nhi đồng, Thiếu niên tiền phong; chép lời bài hát; khắc hình trên thước

kẻ; chuyên thư ngăn bàn... Phần III - Ngày xưa ra sao, ngày nay vẫn vậy, ngược lại, là những điều mà có lẽ học sinh thời nào cũng trải qua, có kiểm tra miệng, bị sao đỏ chấm điểm, hay nỗi lo nơm nớp khi họp phụ huynh. Ai cũng đều trải qua quãng đời cấp cấp đến trường, ai cũng từng là một cô bé, cậu bé. Bởi vì chuyện "ngày xưa" còn nhiều lắm, thế nên lại kể cho nhau nghe, để tiếp tục vui và tiếp tục nhớ. Mong rằng cuốn sách nhỏ bé này sẽ giúp chúng ta cùng nhau hồi tưởng lại một vài khoảnh khắc, quay về thời gian mà mỗi người lớn đều từng là học sinh, từng ở lứa tuổi "teen teen" ngày nào...

2. "Một ngày cùng Chef và Cuộc sống của người

tao ra hương vị" (NXB Trẻ, tháng 1-2024) của tác giả Chef Bếp Đơn dẫn dắt độc giả "nhập vai" bếp trưởng và trải qua một ngày bận rộn với biết bao công việc: chuẩn bị nguyên liệu, chế biến, nấu nướng rồi bày biện sao cho đồ vừa ngon miệng vừa đẹp

mắt... Bếp trưởng chính là những người tạo ra hương vị cho các món ăn. Nhưng trong căn bếp chuyên nghiệp, trọng trách của họ không chỉ là nấu nướng mà còn phải quán xuyến cả việc xây dựng quy trình làm việc, quản lý tài nguyên, đốc thúc nhân viên dưới quyền, phối hợp với các bộ phận khác để nhà hàng vận hành được trôi chảy... Họ vừa là người lãnh đạo, vừa là thủ lĩnh tinh thần leo lái căn bếp phát triển.

Ở lần trở lại này, giọng kể rất riêng và rất duyên của Bếp Đơn đưa căn bếp chuyên nghiệp đến gần hơn với những người đang nuôi ước mơ làm đầu bếp hay có tham vọng mở nhà hàng. Đọc sách, ta sẽ hiểu, để thành công trong ngành dịch vụ ăn

uống, một công thức nấu ăn ngon vẫn là chưa đủ. Còn với độc giả "ngoại đạo", họ sẽ tìm thấy trong cuốn sách này niềm vui khi khám phá một ngành nghề còn nhiều lạ lẫm và bỏ túi không ít kiến thức "thực chiến" để việc nấu ăn được hiệu quả và ngon miệng hơn. Sách còn đưa ra những kiến thức trong việc nấu ăn hiệu quả và ngon miệng, cùng với những bí quyết quản lý và phối hợp với các bộ phận khác để nhà hàng vận hành được trôi chảy.

Với giọng kể duyên dáng của Bếp Đơn, cuốn sách sẽ mang đến cho bạn một cái nhìn mới về ngành dịch vụ ăn uống và niềm đam mê nghề nghiệp đầy tiềm năng của đầu bếp.

MẪU ĐƠN

Những nhà chế tạo robot của tương lai

LÂM VIÊN

Tại vòng chung kết cuộc thi FIRST Tech Challenge Việt Nam (FTC Việt Nam) diễn ra cuối tháng 2-2024 tại Hà Nội, đội thi FPT3DN.Robotown đến từ Trường THPT FPT Đà Nẵng xuất sắc về nhất với giải thưởng Inspire Award, đồng thời giành quyền đại diện Việt Nam tham gia thi đấu tại FTC toàn cầu tại Hoa Kỳ tháng 4-2024.

Cùng với 25 đội thi từ các trường trên cả nước, FPT3DN.Robotown với nòng cốt là 15 học sinh tham gia sân chơi FTC Việt Nam 2024 với chủ đề "Hệ thống kiến tạo tương lai" và thách thức "FIRST in show". Chủ đề này đòi hỏi các đội thiết kế robot có khả năng vẽ tranh, làm các công việc sáng tạo cùng con người, thậm chí là "chơi" máy bay giấy. Bên cạnh đó, ban tổ chức nhấn mạnh các đội cần tham gia thực hiện hoạt động cộng đồng như một tiêu chí ưu tiên.

Em Đỗ Thị Giang, nhóm trưởng FPT3DN.Robotown cho biết, nhóm đã trải qua quá trình tập huấn, làm quen và tìm hiểu về STEM, thiết kế robot từ phía nhà trường trước khi bước vào sân chơi lớn này. Để hoàn thành

các yêu cầu của ban tổ chức với 2 mảng chính là thiết kế robot và hoạt động cộng đồng, nhóm chia làm 3 bộ phận: truyền thông, cơ khí - lắp ráp robot và lập trình robot. Trong quá trình chuẩn bị tới khi thi đấu, những "kỹ sư tuổi học trò" gặp không ít khó khăn. Đầu tiên là bộ thiết bị cơ bản theo chuẩn quốc tế do nhà trường tài trợ chưa đáp ứng đầy đủ ý tưởng vận hành robot của nhóm, đòi hỏi các thành viên phải đặt mua thêm linh kiện thiết bị từ nước ngoài. Rồi thiết bị chuyển về Việt Nam đúng dịp cận Tết, các thành viên phải chạy nước rút để thiết kế, lắp ráp robot... cho kịp tiến độ cuộc thi.

Em Phan Phước Gia Bảo, thành viên của nhóm chia sẻ: "Ngay từ mồng 5 Tết, chúng em đã tập trung để hoàn thiện robot,

Đội thi FPT3DN.Robotown đoạt giải cao nhất tại sân chơi FTC Việt Nam 2024.

Ảnh: P.V

FTC là giải đấu công nghệ dành cho thanh - thiếu niên với quy mô quốc tế, đã thu hút 3,2 triệu thanh - thiếu niên tham gia. Năm nay, FTC chính thức có mặt tại Việt Nam, được tổ chức bởi FPT Education dành cho học sinh từ lớp 7 đến lớp 12 trên cả nước. Các đội thi phải sử dụng một số trang thiết bị cơ bản giống nhau theo tiêu chuẩn quốc tế được ban tổ chức quy định như mạch điều khiển, động cơ, cảm biến và tự do vận dụng kiến thức, kỹ năng lập trình, kết cấu cơ khí... để thiết kế sản phẩm robot giải quyết đề bài đưa ra.

cũng trải qua rất nhiều lần vận hành thử nghiệm thất bại mới đi đến kết quả tối ưu nhất. Hầu như ngày nào mọi người cũng thức đến 4 giờ sáng".

Song hành với những ngày "ăn, ngủ và thấu hiểu robot" theo lời

các thành viên là hoạt động cộng đồng. Từ trước Tết, bộ phận truyền thông phối hợp bộ phận làm robot xây dựng số tay kỹ thuật. Đây được coi như hồ sơ trình bày chi tiết ý tưởng thiết kế và vận hành robot trước ban giám khảo. Đặc biệt,

ngay sau Tết, FPT3DN.Robotown tổ chức 2 buổi workshop cho học sinh vùng xa tại Trường Tiểu học và THCS An Thới 2, huyện Phú Quốc (tỉnh Kiên Giang) và THCS Nguyễn Du, huyện Bắc Trà My (tỉnh Quảng Nam). Tại đây, học sinh được nghe thành viên nhóm chia sẻ những kiến thức bổ ích, thú vị, cùng với đó là tham gia những hoạt động đầy sáng tạo về thế giới robot và STEM.

Từ những nỗ lực trên, FPT3DN.Robotown được Ban tổ chức FTC Việt Nam chấm điểm cao nhất với giải thưởng Inspire Award, đồng thời nhóm cũng giành quyền đại diện Việt Nam tham gia thi đấu tại FTC toàn cầu tại Hoa Kỳ tháng 4-2024. Theo nhóm trưởng Đỗ Thị Giang, bên cạnh thành tích vinh dự từ cuộc thi, điều quý giá mà các thành viên học được là những bài học bổ ích, sự đoàn kết, tôn trọng tập thể, kỹ năng làm việc nhóm dưới áp lực cao và tinh thần lan tỏa kiến thức khoa học về robot với cộng đồng. Còn với thầy Nguyễn Quang Vũ, cố vấn của nhóm, thành công của học trò hôm nay là bước đệm cho hành trình trưởng thành của các em sau này.

L.V

Nối dài sợi dây yêu thương

HUYỀN VŨ

Trưởng thành từ trại trẻ mồ côi, chàng trai Nguyễn Quang Hiếu (27 tuổi, Đà Nẵng), Chủ nhiệm CLB Sen Việt sớm gieo ước mơ giúp đỡ những hoàn cảnh giống mình. Để làm được điều đó, Hiếu thành lập CLB Sen Việt với mong muốn nối dài sợi dây yêu thương đến hàng nghìn trẻ em mồ côi, học sinh, sinh viên và những gia đình có hoàn cảnh khó khăn.

Tôi gặp Hiếu vừa đúng lúc anh hoàn thành chuyến đi tiên trạm tại thôn Nước Giáp, xã Ba Khâm, huyện Ba Tơ (tỉnh Quảng Ngãi) để chuẩn bị chương trình "Ánh sáng vùng cao Ba Tơ" dự kiến diễn ra vào tháng 6. Theo kế hoạch, CLB sẽ làm đường bê-tông, ra mắt thư viện sách 0 đồng, trang bị 500 bộ đèn năng lượng mặt trời, trao quà cho 76 hộ dân có hoàn cảnh khó khăn và ủng hộ sách, vở cho

Hơn 9 năm qua, Nguyễn Quang Hiếu, Chủ nhiệm CLB Sen Việt rong ruổi hành trình thiện nguyện đến 15 huyện vùng sâu, vùng xa, mang niềm vui, nụ cười đến nhiều hoàn cảnh khó khăn. TRONG ẢNH: Hiếu tham gia chương trình thiện nguyện tại xã Xốp, huyện Đăk Glei, tỉnh Kon Tum trong chương trình "Trăng yêu thương 2023". Ảnh: H.V

học sinh địa phương. Hiếu bộc bạch, CLB đang tiếp tục kêu gọi sự ủng hộ để chương trình diễn ra đúng tiến độ để ra.

Nói về mình, Hiếu kể, ba mẹ anh ly hôn khi Hiếu tròn 7 tháng tuổi, may mắn được người dì nhận nuôi. Vì gia đình khó khăn, tuổi lên 10, dì gửi Hiếu vào Trại

trẻ mồ côi Hoa Mai (phường Hòa Quý, quận Ngũ Hành Sơn) nuôi dưỡng. Qua từng ấy năm sống dưới tình thương của cộng đồng, xã hội, Hiếu cảm thấy hạnh phúc, ấm áp nhưng cũng thấu rõ sự khó khăn, thiếu thốn tình cảm nên luôn nung nấu ý định thành lập nhóm thiện nguyện

để chia sẻ tình thương đến các em nhỏ mồ côi, có hoàn cảnh khó khăn. Hiếu nói, năm 2015, trở thành sinh viên năm nhất ngành Công tác xã hội, Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng), anh cùng những người bạn thành lập CLB Sen Việt với ý nghĩa hoa sen lớn lên trong bùn đất nhưng vẫn tỏa hương rực rỡ. Hiếu cũng vậy, dù sinh ra trong hoàn cảnh khó khăn, thiếu thốn tình cảm gia đình nhưng anh luôn lạc quan, mạnh mẽ và mong muốn cống hiến sức mình cho xã hội. Năm 2017, CLB Sen Việt trực thuộc Liên chi đoàn Khoa Tâm lý Giáo dục, Trường Đại học Sư phạm và đến năm 2019, CLB trực thuộc Mạng lưới Tình nguyện Quốc gia khu vực Miền Trung. "Mục đích ra đời của CLB khá đơn giản bởi tôi luôn cháy bỏng ước mơ làm thiện nguyện để giúp đỡ những mảnh đời khó khăn, đặc biệt là trẻ em vùng cao", Hiếu cho biết.

Qua 9 năm hoạt động, CLB Sen Việt hiện có 68 thành viên chủ yếu là học sinh, sinh viên, người đi làm và định hướng mỗi năm sẽ tổ chức 10 chương trình thiện nguyện theo chủ đề Xuân, Hạ, Thu, Đông. Trong đó, có thể kể đến những hoạt động nổi bật như Tết đỏ cho em, Sen mùa hạ, Trăng yêu thương, Đông

ấm cho em, Góp sách vùng cao trao tri thức, Ánh sáng vùng cao Ba Tơ... "Ngoài mục tiêu trợ giúp xã hội, tôi mong muốn tạo ra không gian cho các bạn học sinh, sinh viên yêu thích công việc thiện nguyện có nơi giao lưu, gặp gỡ và cùng đưa ra ý tưởng góp sức cho CLB hoàn thành nhiều chương trình. Đã có không ít thành viên trong CLB tự tổ chức nhiều hoạt động lớn, nhỏ để san sẻ đến nhiều hoàn cảnh khó khăn hơn, đó là một trong những thành công mà CLB đang hướng đến", Hiếu nói thêm.

Từ những nỗ lực của tập thể, đến nay CLB Sen Việt đã đặt chân đến hơn 15 huyện vùng sâu, vùng xa, đem đến niềm vui, nụ cười cho hàng nghìn hoàn cảnh khó khăn. Hành trình nhiệt huyết ấy càng trở nên ý nghĩa khi CLB Sen Việt của Hiếu trở thành chủ đề chính phát sóng trong chương trình "Nối trọn yêu thương" của Truyền hình Nhân đạo kênh VTV1, Đài Truyền hình Việt Nam. Hiếu nói rằng, bước chân thiện nguyện của anh chưa dừng lại và mong rằng, thời gian đến, CLB sẽ tiếp tục phát triển, hướng đến tình nguyện bền vững để giúp đỡ nhiều mảnh đời khó khăn hơn.

H.V

Chuyện cổ tích hay chuyện tình buồn

HUYỀN VĂN HOA

Thơ Trần Thị Huyền Trang là thứ thơ chiêm nghiệm, có vị muối, bao giờ cũng có chút mặn mòi của cuộc đời; chạm đến, nghe qua, luôn đọng lại dư vị, không trôi tuột theo thời gian. Với bài thơ "Chuyện cổ", tác giả trao gửi câu chuyện về tình yêu, về cuộc đời, về hạnh phúc, ở đó, có cả vị đắng, từ già một thứ lớp sơn quen thuộc trong tư duy truyền thống của văn chương, tiếm cận với cách nhìn mới, đa chiều, đa phương. "Chuyện cổ" gửi cho đời một thông điệp ưu tư và độ lượng.

Bài thơ "Chuyện cổ" toàn văn như sau:

*Chàng dừng lại trước ngôi nhà cổ
Nàng vừa đi dự hội thử giày*

*Một thúng thóc,
Một thúng kê,
Và gió.*

Mảnh áo sồn thôn nữ vắt ngang dây

*Hội đã tan, nàng không về nữa,
Thóc và kê đã xanh muốt cánh đồng.
Lũng thũng đàn trâu đi trong tiếng sáo,
Tiếng sáo thì trời tím mãi tầng không.*

Bài thơ trên nằm trong tập "Muối ngày qua" (NXB Hội Nhà văn, 2000). Bài thơ ngắn, chỉ 61 từ, đáng đáp như câu chuyện ngày xưa của cô bé Lọ Lem trong Truyện cổ Grimm hay Tấm Cám, chuyện cổ tích Việt Nam. Trong các câu chuyện cổ, nàng dự hội thử giày, được hoàng tử chọn làm vợ. Một câu chuyện với kết thúc

có hậu. Ở đây thì sao?

Bài thơ này, ba cảnh, có lớp lang, có nhân vật, có sự kiện, nhưng lại vội vội thời gian, không gian và phận người. Chuyện có hai người, "chàng" và "nàng":

Chàng dừng lại trước ngôi nhà cổ

Nàng vừa đi dự hội thử giày

Chàng trai dừng lại trước ngôi nhà cổ. Nàng đã đi dự hội thử giày. Chàng vừa đến thì nàng cũng vừa đi. Không gặp. Và, vĩnh viễn không gặp. Câu chuyện và duyên phận bắt đầu từ đây, từ không gian liên quan đến lễ hội.

Cảnh thứ hai, theo phép liệt kê, chỉ rõ: một thúng thóc, một thúng kê và (một) mảnh áo sồn của cô thôn nữ đang vắt ngang dây:

Một thúng thóc,

Một thúng kê,

Và gió.

Mảnh áo sồn thôn nữ vắt ngang dây. Rất kiệm lời. Những hình ảnh trong các dòng thơ đều có tính chọn lọc và điển hình, nêu được bản chất của sự kiện cần nói đến.

"Một thúng thóc/ Một thúng kê" được nhắc ra gọn gàng, sạch sẽ. Hình ảnh ẩn dụ này mang thông điệp về một phép màu, về tình yêu thương, lẽ công bằng, đạo lý ở hiền gặp lành và cũng cho biết về quy luật nhân quả. Ẩn sau câu chuyện, người đọc nhận ra những ý đồ xấu xa, cả hần học, tưởng đã mãn nguyện, phá đi ước mơ của con người, đã không thành trong hiện thực. Cô gái đã đi dự hội. Hai hình ảnh này được lặp lại và mang ý nghĩa khác.

Tiếp đến, "Và gió/ Mảnh áo sồn thôn nữ vắt ngang dây" hai dòng thơ, ngắn, 10 từ,

vừa biểu thị chỉ sự thênh thang, tự do của gió, vừa biểu hiện phận nghèo như manh áo sồn, vắt ngang dây, phất phơ trước gió, biết về đâu, thông báo một khát vọng vươn lên của con người, một ước mơ về một chân trời xa mới.

Hội đã tan, nàng

không về nữa,

Thóc và kê đã

xanh muốt cánh đồng.

Lũng thũng đàn trâu đi

trong tiếng sáo,

Tiếng sáo thì trời tím mãi tầng không.

Cái gì đến, đã đến. Giày ước mà

chân. Hoàng tử đã chọn được vợ. Hội tan.

Nàng không về nữa. Chiếc áo cũ sồn của cô thôn nữ vẫn còn vắt qua ngang dây, đong đưa trước gió. Theo thời gian, thúng thóc, thúng kê ngày xưa đã xanh muốt trên đồng. Một màu xanh như kéo dài đến vô tận. Trên cánh đồng đó, đàn trâu bình yên, lũng thũng, đi về trong tiếng sáo. Tiếng sáo tầng thấp và tiếng sáo trên tầng không, trời mãi, dật diu. Hai lần tiếng sáo được nhắc lại. Điều ấy không phải là không có chủ đích.

Cô thôn nữ ngày nào đã đổi thay số phận, đón nhận hạnh phúc. Cái thiện đã chiến thắng.

Song, bài thơ có một khúc quanh khác, dấu đằng sau các dòng thơ. Câu chuyện

Nhà thơ Trần Thị Huyền Trang.

Ảnh: ST

tình của chàng trai gờn gợn âm thanh buồn, buồn nhưng trong trẻo, như tiếng sáo trời tím mãi trên tầng không, hòa cùng đất trời, thiên nhiên, sẽ chia và thông cảm. Và, thấp thoáng đâu đó, tưởng như, đây là tiếng sáo của Trương Chi, tiếng sáo nao nao buồn cho một cuộc tình đẹp.

Trần Thị Huyền Trang viết lại câu chuyện cổ bằng thứ ngôn ngữ sâu đậm, thấm thía, rằng là, hạnh phúc có khi không viên mãn, toàn vẹn, giữ được tiếng sáo thanh bình, buổi chiều yên ả vẫn là ước vọng muôn đời của con người.

Tiếng sáo là hình ảnh kết thúc có hậu của bài thơ, gợi nhiều suy nghĩ cho người đọc. Cảm ơn Trần Thị Huyền Trang trao gửi câu chuyện về tình yêu, về cuộc đời, về hạnh phúc, ở đó, có cả vị đắng, từ già một thứ lớp sơn quen thuộc trong tư duy truyền thống của văn chương, tiếm cận với cách nhìn mới, đa chiều, đa phương.

"Chuyện cổ" gửi cho đời một thông điệp ưu tư và độ lượng.

H.V.H

Trần Thị Huyền Trang sinh năm 1964 tại Phù Cát, tỉnh Bình Định, hội viên Hội Nhà văn Việt Nam, là cây bút nữ có bản sắc, đoạt nhiều giải thưởng của Ủy ban toàn quốc Liên hiệp Văn học nghệ thuật Việt Nam, của Báo Văn nghệ Việt Nam, Giải thưởng văn học nghệ thuật Xuân Diệu - Đào Tấn tỉnh Bình Định.

Đến nay, Trần Thị Huyền Trang đã xuất bản một số tập thơ. Tập "Muối ngày qua" (NXB Hội Nhà văn, 2000), đoạt Giải A, Giải thưởng Ủy ban toàn quốc Liên hiệp Văn học nghệ thuật Việt Nam, năm 2000.

Bức tranh kiến trúc thành phố

(Tiếp theo trang 5)

đanh giá từ các tạp chí, tổ chức kiến trúc nổi tiếng trên thế giới.

KTS Giang Vĩnh Toàn, Chủ tịch Hội KTS Trẻ thành phố Đà Nẵng cho biết, các thiết kế nhà ở thời gian gần đây hướng đến sự đơn giản và tối giản trong các chi tiết và đường nét kiến trúc từ ngoại thất đến nội thất bên trong công trình, cùng với đó là sự phát triển của các tiêu chí về kiến trúc xanh trong không gian ở. Không gian xanh càng ngày càng được các kiến trúc sư khai thác triệt để đưa vào từng không gian công năng của ngôi nhà nhằm cải thiện chất lượng không khí, giảm bức xạ nhiệt, tăng cường sinh khí và tạo cảm giác thoải mái giảm căng thẳng cho chủ thể chính là con người. Đây là xu hướng hiện nay cho một ngôi nhà đẹp. Trong ngành kiến trúc thì "đẹp" là một khái niệm trừu tượng và do sự cảm nhận khác nhau của mỗi người và "ngôi nhà đẹp" lại là một khái niệm phức tạp và không đồng nhất. Qua các giai đoạn phát triển của kiến trúc thế giới nói chung và kiến trúc Việt Nam nói riêng dù cổ điển hay hiện đại thì một ngôi nhà đẹp vẫn xoay quanh 2 không gian là kiến trúc cảnh quan bên ngoài và nội thất công năng bên trong công trình. Sự hài hòa của hai yếu tố kể trên là cơ sở để hình thành nên một công trình đẹp.

K.H

"Đẹp" trong mắt mình và mọi người

(Tiếp theo trang 5)

chúng tôi gặp chuyên gia phong thủy Phạm Thị Lành (phường Nại Hiên Đông, quận Sơn Trà). Theo bà Lành, bản chất của việc xem phong thủy là giúp ngôi nhà tiếp nhận được nguồn năng lượng từ bên ngoài như thiên khí trong ấm ngoài mát, không bị gió lùa. Thứ hai, ngôi nhà được xử lý địa khí, tức là xây dựng trên nền đất tốt khi đã qua xử lý đất như thay đất, thay lớp thạch anh... nhằm tạo ra năng lượng tốt từ nền địa nhiệt. Thứ ba, hình dáng ngôi nhà phải nằm trong kiến trúc tổng thể các ngôi nhà xung quanh.

"Người Việt luôn hướng đến những giá trị kết nối, đoàn kết khi sống trong cộng đồng. Do đó, khi làm nhà, gia chủ cần để ý hình thái, bố cục xung quanh để ngôi nhà của mình hòa hợp với môi trường. Người làm nhà không nên tìm một mẫu nhà ở đâu đó rồi xây theo. Điều này sẽ dẫn đến trường hợp không phù hợp với môi trường xung quanh và tạo những hình thể xấu như mái nhọn nhà mình đâm trước cửa nhà người khác; hoặc bị những thế xấu của nhà người khác đập vào nhà mình. Hình thái cấu trúc nhà phải bảo đảm không làm xấu kiến trúc xung quanh và cũng tự bảo vệ cho gia chủ. Ngoài ra, mỗi ngôi nhà cần tương thích với ngành nghề của chủ nhà để có những kết cấu phù hợp. Chẳng hạn, ngôi nhà hướng đến sự bình an thì làm nhà mái bằng; những người

hướng ngoại, làm nghề kinh doanh hoặc liên quan đến sáng tạo thì ngôi nhà nên có sân rộng, không gian mở...", bà Phạm Thị Lành chia sẻ.

Về vấn đề chặt bỏ hoặc thay thế cây xanh đô thị để trồng loại cây khác theo ý gia chủ nhằm thay đổi phong thủy, bà Lành cho rằng, điều này không nên vì khi thành phố quyết định trồng loại cây gì thì đã có sự nghiên cứu, tính toán kỹ về đặc tính của mỗi loại cây cho phù hợp với không gian, thổ nhưỡng và theo quy hoạch tổng thể. Nếu cây cối rậm rạp, u tối thì chủ nhà có thể cắt tỉa để bảo đảm sự thông thoáng.

Một ngôi nhà đẹp là phải có kiến trúc bảo đảm 3 yếu tố: cân đối, hài hòa với cảnh quan xung quanh; bảo đảm thông gió và chiếu sáng cho ngôi nhà; phù hợp với phong cách của ngôi nhà. Người xưa có câu "Tậu trâu, lấy vợ, làm nhà/ Trong ba việc ấy ắt là khó thay". Ngôi nhà là thành quả của hạnh phúc gia đình và là trái ngọt của quá trình lao động. Mặc dù khái niệm về "cái đẹp" hết sức trừu tượng và không đồng nhất, nhưng phong cách, hình thức kiến trúc, cũng như trang trí nội thất trong ngôi nhà phải thỏa mãn gu thẩm mỹ của chủ nhà kết hợp với tri thức, kiến trúc của kiến trúc sư để ngôi nhà không chỉ "đẹp" trong mắt gia chủ mà còn "đẹp" trong mắt tất cả mọi người.

D.G.H

Pháp sắp công nhận “quyền được hỗ trợ qua đời”

KHÁNH LINH

Sau khi một số nước châu Âu cho phép an tử nhằm hỗ trợ người bệnh hiểm nghèo muốn kết thúc cuộc đời, Pháp cũng tiến gần hơn việc ban hành luật về “cái chết nhân đạo”, còn gọi là “hỗ trợ qua đời”.

Tổng thống Pháp Emmanuel Macron vừa công bố dự luật hợp pháp hóa việc cho phép người sắp qua đời vì bệnh nặng chọn cái chết bằng thuốc độc. Quốc hội Pháp sẽ thảo luận về dự luật này vào tháng 5 tới.

Một số điều kiện nghiêm ngặt

Tổng thống Pháp Emmanuel Macron cho biết, dự luật chỉ áp dụng đối với những người trưởng thành mắc bệnh không thể chữa trị và sẽ qua đời trong thời gian ngắn hoặc trung hạn, những người đang trải qua nỗi đau không thể chịu đựng về thể chất hoặc tâm lý như mắc bệnh ung thư giai đoạn cuối.

Bệnh nhân Alain Cocq phát trực tiếp cái chết của mình tại nhà riêng ở Dijon (Pháp) vào năm 2020 sau khi Tổng thống Emmanuel Macron từ chối yêu cầu an tử của ông.

Ảnh: Reuters

Ông Macron nhấn mạnh, chỉ những ai từ 18 tuổi trở lên và có khả năng tự nhận thức mới được phép chọn phương pháp “hỗ trợ qua đời”. Bệnh nhân đồng ý tham gia quy trình này sẽ xác nhận lại lựa chọn của mình sau 48 giờ rồi chờ tối đa 2 tuần để nhận phản hồi từ đội ngũ nhân viên y tế. Bác sĩ sẽ kê toa thuốc giúp bệnh nhân trải qua “cái chết êm ái” tại nhà, viện dưỡng lão hoặc cơ sở chăm sóc sức khỏe. Quy trình “hỗ trợ qua đời” được kiểm soát chặt chẽ và không dành cho trẻ vị thành niên hoặc những người mắc các bệnh thoái hóa thần kinh như

Alzheimer, chứng mất trí nhớ, bệnh tâm thần.

Trả lời báo *Libération*, Tổng thống Macron cho rằng, việc “hỗ trợ qua đời” là cần thiết vì “có những tình huống mà bạn không thể chấp nhận một cách nhân đạo”; đồng thời dự luật này nếu chính thức được ban hành sẽ “dung hòa quyền tự chủ của cá nhân và sự đoàn kết của quốc gia”. Trên trang mạng xã hội X, Thủ tướng Pháp Gabriel Attal viết: “Cái chết không còn có thể là vấn đề cấm kỵ và phải im lặng”.

Hiện tại, luật của Pháp cho phép “sử dụng thuốc an thần sâu

và liên tục” đối với những bệnh nhân bệnh nặng, phải chịu đựng nhiều đau đớn. Song, luật không chấp nhận an tử và trợ tử. An tử để cấp trường hợp bệnh nhân yêu cầu dùng biện pháp tích cực (như tiêm thuốc) để kết thúc sự sống và hành động này phải do bác sĩ thực hiện. Với trợ tử, bệnh nhân có quyền quyết định tự kết thúc đời mình bằng sự hỗ trợ từ một ai đó nhưng không phải bác sĩ. Bác sĩ chỉ đóng vai trò kê thuốc gây tử vong theo yêu cầu của bệnh nhân.

Những tranh cãi

Báo *The Guardian* dẫn kết quả một cuộc khảo sát mới đây cho thấy, 70% người dân Pháp ủng hộ việc cho phép bệnh nhân sắp chết vì bệnh nan y được quyền quyết định mạng sống của mình. Hiện người dân Pháp muốn “hỗ trợ qua đời” thường phải ra nước ngoài.

Năm 2020, ông Alain Cocq - bệnh nhân bị thoái hóa suốt 34 năm - đã viết thư gửi Tổng thống Macron yêu cầu cấp một loại thuốc an thần để ông có thể chết. Song, Tổng thống gửi thư giải thích rằng luật của Pháp không cho phép an tử. Chịu nhiều đau đớn, ông Cocq phát trực tuyến cái chết của mình tại nhà riêng ở

Dijon (Pháp). Trường hợp bệnh nhân này đã thu hút sự chú ý của truyền thông quốc tế và làm dấy lên nhiều ý kiến về việc cho phép an tử hay không.

Giờ đây, vẫn có những ý kiến khác nhau về dự luật của Tổng thống Macron. Các nhóm nhân viên y tế cho rằng, chính phủ muốn tiết kiệm tiền nên mới đồng ý hình thức “hỗ trợ qua đời”. TS. Claire Fourcade - Chủ tịch Hiệp hội hỗ trợ và chăm sóc giảm nhẹ Pháp thậm chí gọi đây là dự luật “tự tử được hỗ trợ về mặt y tế”.

Tuy nhiên, Tổng thống Macron lý giải: “Chúng tôi chọn thuật ngữ ‘hỗ trợ tử vong’ vì nó đơn giản, nhân đạo và được xác định rõ ràng. Thuật ngữ ‘an tử’ để cấp việc kết thúc cuộc sống của ai đó dù có hoặc không có sự đồng ý của họ, điều này rõ ràng không xảy ra ở đây. Đó cũng không phải là việc hỗ trợ tử tử, tương ứng với sự lựa chọn tự do và vô điều kiện của một người để từ bỏ mạng sống của mình”.

Trợ tử hiện được cho phép ở Thụy Sĩ và Bồ Đào Nha; còn an tử được hợp pháp hóa ở Hà Lan, Bỉ, Luxembourg và Tây Ban Nha kèm theo một số điều kiện nhất định.

K.L. (theo *The Guardian*, AP)

“Poor Things” ghi dấu ấn nhờ thiết kế bối cảnh siêu thực

TÂM NHƯ

Thắng giải Sư tử Vàng cho phim hay nhất tại Liên hoan phim Quốc tế Venice lần thứ 80, bộ phim “Poor Things” của đạo diễn Yorgos Lanthimos được dự báo là một trong những bộ phim giành nhiều giải cao tại Oscar năm nay. Mặc dù không đoạt giải cao nhất, nhưng “Poor Things” đã chiến thắng 3 hạng mục giải thưởng Oscar 2024 liên quan đến thiết kế.

Tại lễ trao giải Oscar 2024, đoàn làm phim “Poor Things” đã 3 lần được xướng tên chiến thắng trong các hạng mục “Làm tóc và trang điểm xuất sắc”, “Thiết kế sản xuất xuất sắc” và “Thiết kế trang phục xuất sắc”. Được chuyển thể dựa trên cuốn tiểu thuyết cùng tên ra mắt năm 1992 của nhà văn Alasdair Gray, nội dung phim xoay quanh một cô gái trẻ có tên Bella sống ở thế kỷ XIX, Bella từng tự sát. Sau đó, cô được một nhà khoa học giúp làm sống lại. Lúc này, Bella quyết định bỏ trốn cùng với một luật sư có lối sống phóng túng, trụy lạc. Trong cuộc hành trình phiêu lưu này, Bella đã có những phát hiện mới về bản thân mình.

Cùng với kịch bản độc đáo, phần

thiết kế bối cảnh là nền tảng quan trọng để thể hiện mạch phim, bổ sung cho những chuyển biến tâm lý của nhân vật ít lời thoại, từ đó tạo nên sự thành công của bộ phim. Để làm được điều này, hai nhà thiết kế James Price và Shona Heath phải tìm hiểu kỹ tâm trạng và tính cách nhân vật, sau đó đưa ra các ý tưởng và cách kết hợp chúng để thể hiện hành trình trưởng thành đầy vụn vỡ của Bella. Bộ phim được chia thành ba bối cảnh chính: ngôi nhà của Godwin Baxter - nơi Bella được trao tặng cuộc đời mới nhưng cũng là nơi giam cầm cô; thành phố Lisbon rực rỡ - điểm đến đầu tiên trên hành trình tìm hiểu bản thân và giải phóng tình dục; và cuối cùng là thế giới hiện thực tối tăm và tàn

Bối cảnh được quay bằng nhiều góc rộng và góc cao để khán giả có thể nhìn thấy được sự kỳ công của tác phẩm.

Ảnh: Searchlight Pictures Pressroom

khốc thể hiện qua khu ổ chuột Alexandria, Paris và con tàu viễn dương. Nhờ thiết kế bối cảnh siêu thực, thông qua đôi mắt và ham muốn trưởng thành của Bella, đã dẫn dắt khán giả thâm nhập vào thế giới tâm lý đầy phức tạp của nhân vật chính.

Đặc biệt, đội ngũ sản xuất đã cắt ghép tất cả những phong cách kiến trúc, chất liệu nghệ thuật khác nhau vào trong ngôi nhà của bác sĩ Godwin Baxter, đồng thời bổ sung thêm lối xây dựng xâm lấn vào tường và ưu tiên không gian mở để tạo sự đồng bộ với thiên hướng của nhân vật. Thay vì hoàn thiện

từng căn phòng, ngôi nhà được thiết kế thành một khối, cho phép các diễn viên dễ dàng di chuyển từ không gian này sang không gian khác trên màn ảnh, tăng mức độ chân thực cho bối cảnh. Trong suốt đoạn đầu bộ phim, ngôi nhà của bác sĩ Godwin Baxter hiện lên với bảng màu đen trắng, biểu thị cho việc giam cầm một Bella hoang dã. Chỉ ở những phân đoạn cuối cùng, nơi này mới có lại sắc màu, chứng tỏ Bella đã hoàn toàn thoát ra khỏi sự kìm hãm mà đàn ông và cuộc sống khắc nghiệt dành cho cô, từ đó thấu hiểu bản thân và theo đuổi công bằng cho nữ giới.

Cả hai nhà thiết kế James Price và Shona Heath đã chọn cách thể hiện thông qua góc nhìn của Bella một cách tỉ mỉ và chi tiết. Thành phố Lisbon phải đủ rộng để nhân vật có thể đi lang thang và lạc trong thế giới đẹp đẽ đó. Nguồn sáng tự nhiên được tận dụng một cách tối đa, vừa giúp tăng thêm tính linh hoạt cho quá trình quay phim vừa thỏa mãn tầm nhìn đầy tham vọng của đạo diễn Yorgos Lanthimos.

Mỗi địa điểm Bella bước vào đều song song với quá trình trưởng thành, sự thức tỉnh tình dục và khám phá bản thân của cô. Khi Bella thay đổi thì thiết kế của phim cũng thay đổi theo, diện mạo của cả thành phố thích ứng với nhận thức ngày càng hoàn thiện của nhân vật. Các nhà thiết kế bối cảnh đã làm được khi cho khán giả thấy Bella trải nghiệm nhiều thứ trong lần đầu tiên nhưng cuối cùng cũng phải trải qua thực tế khắc nghiệt của thế giới, nơi mọi người không bình đẳng và phụ nữ phải đứng lên để bảo vệ quyền lợi của mình. Đây cũng là lý do giúp bộ phim chiến thắng các hạng mục giải “Thiết kế sản xuất xuất sắc” và “Thiết kế trang phục xuất sắc” tại giải Oscar năm nay.

TN